

TEŞEKKÜR BELGESİ

Sn. Doç. Dr. Çimen Bayburtlu

Bursa 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirdiğimiz **Türk Dünyasında Kadın ve Moda Haftası** etkinliklerine katılımlarınızdan dolayı teşekkür ediyor. Gönül bağımızın daha da güçlenmesi temennisiyle sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

**ALINUR
AKTAŞ**

BURSA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYE BAŞKANI

TÜRKSOY

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ TEŞKİLATI
INTERNATIONAL ORGANIZATION OF TURKIC CULTURE

13.09.2022

Sayın Doç.Dr. Çimen BAYBURTLU

*Türk Dünyasında Kadın ve Moda Uluslararası Sempozyumuna göndermiş olduğunuz
“Pera Palas’ta Gece Yarısı Adlı Türk Dizinindeki Kadın Karakterlerin Kostüm Analizleri”
başlıklı bildiriniz sözlü sunuma kabul edilmiştir.*

Sempozyum programı ilerleyen günlerde TÜRKSOY web sayfasında ilan edilecektir, bilginize arz ederiz.

*Sultan RAEV
Genel Sekreter*

Kadın ve **MODA**

ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

Son Başvuru Tarihi ve Özet Gönderimi: 30 Ağustos 2022

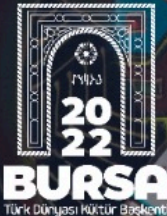
Başvuru Sonuçlarının Açıklanması: 10 Eylül 2022

Tam Metin Gönderim Tarihi: 15 Eylül 2022

Sempozyum Tarihi: 06-07 Ekim 2022

MERİNOŞ AKKM

HÜDAVENDİGAR SALONU / BURSA

TÜRKSOY

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ TEŞKİLATI
INTERNATIONAL ORGANIZATION OF TURKIC CULTURE

13.09.2022

Sayın Doç.Dr. Çimen BAYBURTLU

*Türk Dünyasında Kadın ve Moda Uluslararası Sempozyumuna göndermiş olduğunuz
“Pera Palas’ta Gece Yarısı Adlı Türk Dizinindeki Kadın Karakterlerin Kostüm Analizleri”
başlıklı bildiriniz sözlü sunuma kabul edilmiştir.*

Sempozyum programı ilerleyen günlerde TÜRKSOY web sayfasında ilan edilecektir, bilginize arz ederiz.

*Sultan RAEV
Genel Sekreter*

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dekanlığı
Kuyumculuk ve Mücevher Tasarımı Bölüm Başkanlığı

Sayı : E-94569778-051.04-368183
Konu : Doç. Dr. Çimen BAYBURTLU' nun
sempozyuma Katılım izni Hk.

27.09.2022

UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Ekte dilekçesi bulunan Bölümümüz öğretim üyesi Doç Dr. Çimen BAYBURTLU' nun; 5-6 Ekim 2022 tarihleri arasında Bursa'da düzenlenecek olan "5. TÜRKSOY Etno-Moda Haftası" Etkinlikleri çerçevesinde Türk Dünyasında Kadın ve Moda Uluslararası Sempozyumuna "*Pera Palas'ta Gece Yarısı Adlı Türk Dizisindeki Kadın Karakterlerin Kostüm Analizleri*" başlıklı bildirinin sözlü sunumunu yapması için katılmasında bir sakınca yoktur. Bölümümüzce sempozyuma katılması uygun görülmüştür. 5-7 Ekim 2022 tarihleri arasında yolluksuz- yevmiyesiz izinli sayılmasını saygılarımla arz ederim. İlgili evraklar ilişikte bilgilerinize sunulmuştur.

Prof. Dr. Sibel KILIÇ
Bölüm Başkanı

Ek:

- 1- Sempozyum katılım izin dilekçesi (1 sayfa)
- 2- Kabul Mektubu (1 sayfa)
- 3- Afiş (1 sayfa)
- 4- ÖZET-Pera Palas'ta Gece Yarısı Adlı Türk Dizisindeki Kadın Karakterlerin Kostüm Analizleri (2 sayfa)
- 5- Telafi Programı (1 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu :BS9LB17RCU Pin Kodu :90772

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5709&eD=BS9LB17RCU&eS=368183>

Adres:Marmara Üniversitesi Mehmet GENÇ Külliyesi Uygulamalı Bilimler
Fakültesi Orhantepe Mah. Turgut Özal Blv. No: 21 6. Blok 34865 Dragos,
Kartal/İSTANBUL
Telefon:0216 777 4100 Faks:0216 777 4101
e-Posta:uygulamalibilimler@marmara.edu.tr
Kep Adresi:marmarauniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: SİBEL KILIÇ
Unvanı: Bölüm Başkanı

— 3 Mart 2023

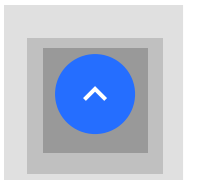
Türk Dünyasında Kadın ve Moda Sempozyumu Bildirileri ve Etnik Giysi Defilesi Bildiri Kitabı yayımlanmıştır.

— 3 Mart 2023

Türk Dünyasında Kadın ve Moda Sempozyumu Bildirileri ve Etnik Giysi Defilesi Bildiri Kitabı yayımlanmıştır.

TÜRKSOY Etno-Moda Haftası” Etkinlikleri çerçevesinde Türk Dünyası Kültür Başkenti Bursa’da 5-6 Ekim 2022 tarihleri arasında düzenlenen Türk Dünyasında Kadın ve Moda

[Bildiri kitabına ulaşmak için tıklayınız.](#)

Bize Ulaşın

Adresimiz
Ferit Recai Ertuğrul Caddesi No: 8
Or-An ANKARA/TÜRKİYE

Telefon ve Faks Numaramız
T: +90 (312) 491 01 00 (pbx)
F: +90 (312) 491 01 11

E-Posta Adresimiz
turksöy@turksöy.org

30.yıl

TÜRK DÜNYASINDA Kadın ve MODA

SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ VE
ETNİK GİYSİ DEFİLESİ

“TÜRK DÜNYASINDA KADIN VE MODA” SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ VE ETNİK GİYSİ DEFİLESİ

05-06 Ekim 2022

Bursa-Türkiye

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY)

OR-AN Ferit Recai Ertuğrul Caddesi No: 8, 06450 Çankaya - Ankara / Türkiye
+90 (312) 491 01 00 (pbx)

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Sultan RAEV / TÜRKSOY Genel Sekreteri

Alinur AKTAŞ / Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Mehmet HABERAL / Başkent Üniversitesi / Yönetim Üst Kurulu Başkanı

Prof. Dr. İbrahim Haldun MÜDERRİSOĞLU / Başkent Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A.Saim KILAVUZ / Uludağ Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Sabırcul ASANOVA / “Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi Rektörü

ORGANİZASYON KOMİTESİ

TÜRKSOY Uluslararası Teşkilatı

Doç. Dr. Bilal ÇAKICI
Dr. Arman NURMAKHAMATULY
Güler FEDAI
Ezgi ZORLU
Fatih ALİYİ

Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
Dr. Öğr. Üyesi Şükran ÇAKMAK

Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Doç. Dr. Mustafa Fikret ATEŞ
Dr. Öğr. Üyesi Pınar TÜRKDEMİR
Öğr. Gör. Arif Mehmetali KARA
Öğr. Gör. Büşra ER
Arş. Gör. Berna BIÇER

“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi

Prof. Dr. Balnur ASANOVA
Doç. Dr. Nazima SEİTOVA
Doç. Dr. Nuriya FAZILBAYEVA
Doç. Dr. Janna MUSTAFİNA
Dr. Öğr. Üyesi Said GALİMJANOV

Bursa 2022-Türk Dünyası Kültür Başkenti

Koordinasyon Merkezi

Fetulah BİNGÜL
Hatice AKBAŞ
Yakup ŞAHİNER
Merve Aykut Altuntaş
Fatih Mehmet Karabulut
Melike Oktay

SEMPOZYUM BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Azerbaycan

Prof. Dr. Sevil SADIKOVA
Azerbaycan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
Doç. Dr. Aysel AZİZOVA
Azerbaycan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
Doç. Dr. Sevil ALIYEVA
Azerbaycan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi

Kazakistan

Prof. Dr. Balnur ASANOVA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Prof. Dr. Rauşan BAZARBAYEVA
T.Jurgenov Kazak Devlet Sanat Akademisi
Doç. Dr. Nazima SEİTOVA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Doç. Dr. Nuriya FAZILBAYEVA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Doç. Dr. Janna MUSTAFİNA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Dr. Aygul JANSERİKOVA
“Kazak Öner” Kazak Elsanatları Federasyonu Başkanı
Dr. Arman NURMAKHAMATULY
TÜRKSOY Kültür ve Sanat Daire Başkanı
Dr. Öğr. Üyesi Said GALİMİJANOV
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Öğretim Üyesi Vladimir Grigoryan
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi

Kırgızistan:

Prof. Dr. Burul TASHTOBAEVA
İ.Razzakov Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Damira AYTIKEEVA
N.İsanova Kırgız Devlet Mimarlık Üniversitesi

Türkiye:

Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Başkent Üniversitesi
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR
İzmir Ekonomi Üniversitesi
Prof. Dr. Günay ATALAYER
İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin ÖNLÜ
Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe Yaşar ÇEĞİNDİR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ozanay OMUR
Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ziynet ÖNDOĞAN
Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Beyhan PAMUK
Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice HARMANKAYA
Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Kenan SAATÇİOĞLU
Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa Fikret ATEŞ
Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Serdar Egemen NADASBAŞ
Atılım Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim AYDINÇ BOLAT
İstanbul Aydın Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim Tuğba ARABALI KOŞAR
Çukurova Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Alev ÇIRPICI
Beykent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ece Nükhet ÖNDOĞAN
Ege Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe SAKARYA
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nuray ER BIYIKLI
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Pınar TÜRKDEMİR
Başkent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şükran ÇAKMAK
Uludağ Üniversitesi

Başkurdistan (RF):

Doç. Dr. Olga Andrianova
Ufa Devlet Petrol Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Lyubov Habibullina
Ufa Devlet Petrol Teknik Üniversitesi
Elena Nechvaloda
R.G. Kuzeev Etnolojik Araştırmalar Enstitüsü

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. Arman NURMAKHAMATULY

FOTOĞRAFLAR

Vügar NOVRUZOĞLU
Fahrettin BECEREN

TASARIM

Ezgi ZORLU

BASKI

Arslanoğlu Matbaacılık
İvedik OSB 1354. Cadde 138/28 Yenimahalle / Ankara
Sertifika No: 46164

ISBN

978-605-72820-3-3

Makalelerin içeriğinden, makalelerde yer alan gerçeklerin, alıntılarının, istatistiksel ve diğer verilerin, adların, başlıklarının, yazım kurallarının ve diğer bilgilerin doğruluğundan yazarları sorumludur.

Bu yapının bütün hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler yayımcıdan önceden yazılı izin alınmadan tümüyle ya da kısmen yayınlanamaz, elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt vesaire araç ve ortamda çoğaltılamaz ve iletilmez.

İÇİNDEKİLER

I. OTURUM

DİVANÜ LUGÂT'İT TÜRK'ÜN ENGİN DÜNYASINDAKİ ZENGİNLİKLERDEN 'KADIN'A DAİR GİYİM-KUŞAM VE SÜSLENME KÜLTÜRÜ • NESRİN KARACA / 2

"PERA PALAS'TA GECE YARISI" ADLI TÜRK DİZİSİNDEKİ KADIN KARAKTERLERİN KOSTÜM ANALİZLERİ • DOÇ.DR. ÇİMEN BAYBURTLU, DR. ÖĞR.ÜYESİ DEMET ÖZNAZ, PROF.DR. NURİYE İŞGÖREN, DR. ÖĞR.ÜYESİ GÜLHAN ACAR BÜYÜKPEHLİVAN / 16

MARAŞ GÜLÜ DESENİ İLE İŞLENMİŞ NOSTALJİK KANEVİÇELERİN MODERN TÜRK KADIN MODASINA ENTEGRE EDİLEREK ÖZEL TASARIM BİR GELİNLİĞİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ • DR. SÜREYYA KOCATEPE / 28

İLETİŞİM DİLİ OLARAK ANADOLU KADIN BAŞLIKLARINDA ÇİÇEKLER • ÖĞR. GÖREVLİSİ H. MERYEM İMRE, DR.ÖĞR.ÜYESİ SİNEM BUDUN GÜLAS / 34

GELENEKSEL KADIN GİYİM-KUŞAM KÜLTÜRÜNDEN YANSIMALAR: "AVŞARLAR" • ÖĞR. GÖREVLİSİ GİZEM ANŞİN GÜRTEKİN / 44

II. OTURUM

MODA ENDÜSTRİSİNDE HAUTE COUTURE: II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI DÖNEM • DOÇ. DR. ESRA VAROL, DR.ÖĞR.ÜYESİ MENEKŞE SAKARYA / 54

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIYLA GELENEKSEL BAYBURT EHRAMININ GÜNCEL KADIN GİYSİLERİNDE DENEYİMLENMESİ • DR. ÖĞR. ÜYESİ CANTÜRK ÖZ, DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞÜKRAN ÇAKMAK, PROF. DR. NEŞE YAŞAR ÇEĞİNDİR / 62

1930'LU YILLARDA TÜRKİYE KADIN MODASINDA AVRUPA ESİNTİSİ • AYŞE NUR REÇBEROĞULLARI / 70

ÖRME VE DOKUMA KUMAŞLARDA ORİGAMİ VE PİLİSE UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA • ÖĞR. GÖR. NURAY ÖZ CEVİZ, GÜLCAN KUTLU / 78

III. OTURUM

KAZAKİSTAN'IN TUNÇ ÇAĞI PETROGLİFLERİNDE KADIN (ANA TANRIÇA) İMGESİNİN GÖRÜNTÜSÜ • SAİD GALIMZHANOV, NAZIMA SEITOVA / 90

İSLAM MİNYATÜR KİTAPLARINDA KADIN FİGÜRLERİ • VLADİMİR GRIGORYAN, BALNUR ASANOVA, ZHANNA MUSTAFINA / 98

GEÇMİŞTE VE GÜNÜMÜZDE KARMAŞIK BİR TARİHSEL VE KÜLTÜREL FENOMEN OLARAK BAŞKURT GELENEKSEL KIYAFETİ • ELENA NECHVALODA / 106

3D MODA TASARIM YAZILIMINDA AVATAR ÖLÇÜLENDİRME; TÜRK KADIN VÜCUT TİPİ • DR. ÖĞR. ÜYESİ DERYA TATMAN, DR. ÖĞR. ÜYESİ. ÖZGE URAL / 114

TARİH ÖNCESİNDEN GÜNÜMÜZE KADIN TASVİRLERİ • UZMAN ARKEOLOG FUNDA YÜKSEL ÖZER / 122

IV. OTURUM

SARAYLI BİR NAKKAŞ'IN KİYAFET ALBÜM YAPRAKLARINDA KADIN İMGESİ: GİYİM VE GELENEK • GÖKÇE ORUÇ / 134

ULUUMAY VAKFI OSMANLI HALK KİYAFET VE TAKILARI ÖZEL KOLEKSİYONUNDAKİ KİYAFETLERİN TARİHSEL KÖKENLERİ VE BİRLİK İÇİNDEKİ ÇEŞİTLİLİĞİ
• FEYZA ULUUMAY GÖKALP / 142

GELECEĞİN GELENEKLERİ: EĞİTİM VE TASARIM ARAŞTIRMALARI PROGRAMI • PROF. HEDVIG HARMATI / 156

GİYSİ TASARIMI YOLUYLA GELENEKLERİN AKTARILMASI - MACAR EL SANATLARI OKULU ÖRNEĞİ • BOGLÁRKA NÉGYESI / 164

V. OTURUM (ONLINE)

AKADEMİK ÇİZİMDE KADIN İMGESİNİN RESMEDİLMESİNE İLİŞKİN METODOLOJİ • RAMAZAN MIZANBAYEV, YELZHAN KUSHEKBAYEV, ALFIYA KAYRATKYZY / 170

GÖÇEBE KADINLARIN ZAMANA MEYDAN OKUYAN KÜRK GİYSİLERİ • KIDIR AİTULENOVA, AYNUR ASANOVA, NURİYA FAZILBAYEVA / 178

KAZAKİSTAN'IN MODERN SANATSAL VE SOMUT KÜLTÜRÜNDEKİ GELENEKLER VE YENİLİKLER: ETNOSTİL • SABIRKUL ASANOVA, VLADİMİR GRİGORYAN, GALİNA SKOBELEVA / 184

EĞİTİM TASARIMINDA ETNOKÜLTÜREL YÖNELİM • LYUBOV KHABIBULLINA 194

KIRGIZ KADIN ELBİSESİ: MODERN DÖNÜŞÜMLER • DOÇ. DR. AINURA CANDYBAEVA, DOÇ. DR. MUSTAFA GENZ / 204

KAZAK GELENEKSEL TOPLUMUNDA “KERBEZ” MODASININ DURUMU • MERUERT KURMANGALİYEVA / 210

AZERBAYCAN MODERN TASARIMCILARININ ÇALIŞMALARINDA ETNİK GELENEKLER • SEVİL SADIKHOVA / 218

HALK SANATLARI GELENEKLERİNE DAYALI MODA ENDÜSTRİSİ UZMANININ MESLEKİ YETERLİLİK OLUŞUMU • DOÇ. DR. OLGA ANDRIANOVA / 226

V. OTURUM

GÖÇEBE KIRGIZLARIN “ELEÇEK” GELENEKSEL KADIN BAŞLIĞI • AİDAİ ASANGULOVA / 234

AZERBAYCAN'DA YENİ SANAT DALI: DERİ ÜZERİNDE RESİM • PERVANE EYYUBOVA 240

SAKSON DÖNEMİNDEN XX. YÜZYILA KADAR ORTA ASYA VE KAZAKİSTAN'DAKİ KADIN BAŞLIKLARININ GELİŞİMİ • MÜSLİM JUMAGALİYEV / 246

KIRGIZ KADIN TASARIMCILARININ SANATSAL HAYATI VE GELİŞİMİ • PROF. DR. BURUL TASHTOBAEVA, DOÇ. DR. DAMİRA AİTYKEEVA / 268

I. OTURUM

“PERA PALAS’TA GECE YARISI” ADLI TÜRK DİZİSİNDEKİ KADIN KARAKTERLERİN KOSTÜM ANALİZLERİ

DOÇ.DR. ÇİMEN BAYBURTLU

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ

DR. ÖĞR.ÜYESİ DEMET ÖZNAZ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

PROF.DR. NURİYE İŞGÖREN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

DR. ÖĞR.ÜYESİ GÜLHAN ACAR BÜYÜKPEHLİVAN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

Özet

Bu çalışmada tüm dünyada en çok izlenen dijital kanallardan birinde yayınlanan önemli Türk dizi filmlerinden biri olan “Pera Palas’ta Gece Yarısı” dizisindeki ana karakterin giydiği kostümler incelenmiştir.

Türkiye’de radyo ve televizyon yayıncılığının devlet eliyle gerçekleşmesi 1964 yılında kurulan TRT ile başlamıştır. Özel kanalların yayın hayatına başlamasının ardından uydu ve kablo yayıncılığı da gündeme gelmiştir. Günümüze gelindiğinde tüm dünyada dijital yayın platformlarının televizyonların yerine tercih edilir hale geldiği görülmektedir.

Türkiye, dijital yayın platformları açısından zengin bir ülkedir. Türkiye’de şu anda aktif olarak kullanılabilen ücretli platformlar arasında yer alan Netflix’in yapılan araştırmalarda televizyonlardan sonra en çok tercih edilen dijital platformlardan biri olduğu ortaya çıkmıştır.

Akademik çalışmalar içinde dizi ve sinema filmleri birçok açıdan incelenmiştir. Filmlerin ekonomik göstergelerinin incelendiği akademik çalışmaların yanında tüketiciyi etkileme ve pazarlama teknikleri açısından filmlerin yarattığı etkiler de incelenmiştir. Anne ve baba, kadın ve erkek ikilemlerinde karakter analizlerinin de yapıldığı makalelere demografik ve sosyolojik açıdan karakterlerin irdelendiği akademik çalışmalar da eşlik etmektedir. Bu çalışma ile Türk kadın karakterinin moda ile olan ilişkisi Pera Palas’ta Gece Yarısı dizisi ile ortaya konmaktadır.

Tüm dünyada yayınlanabilen dijital platformlardan birinde yayınlanan dizilerden biri olan Pera Palas’ta Gece Yarısı dizisinin tüm bölümleri izlenmiş ve dizide yer alan ana karakterin tüm kostümleri analiz edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında dizideki ana kadın karakterin kostüm çözümlemesi ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Dizileri, Pera Palasta Gece Yarısı, Kadın, Moda, Kostüm.

COSTUME ANALYSIS OF FEMALE CHARACTERS IN THE TURKISH TELEVISION SERIES NAMED “MIDNIGHT AT THE PERA PALACE”

Abstract

The aim of this study is to examine costumes worn by the main character in “Midnight at the Pera Palas”, which is one of important Turkish TV series broadcasted on one of the most popular digital channels all over the world.

State radio and television broadcasting in Türkiye started with TRT, the national radio and television channel established in 1964. After private channels started broadcasting, satellite and cable broadcasting also came to the fore. Nowadays, people all over the world tend to prefer digital broadcasting platforms rather than television.

This is also true for Turkey which is a country rich in digital broadcasting platforms. As a digital platform which is subject to subscription fees, Netflix, is being actively used in Turkey where it has become the most popular digital platform after televisions according to the results of surveys carried out in this respect.

Within this framework, TV series and movies have been analyzed under various aspects in academic studies on economic indicators of the films, their influence on the audience and marketing techniques, role models of mother and father, woman and man and dilemmas they are sometimes confronted with as well as the impact of demographic and sociological components on them. This study more particularly sheds light upon the relationship between the Turkish female character and fashion in the series “Midnight at the Pera Palas” which is broadcasted on a digital platform and is accessible all over the world.

To carry out this study, all episodes of the Midnight series were watched and all the costumes of the main character were analyzed. In the light of the data obtained, the costume analysis of the main female character in the series was revealed.

Keywords: Turkish TV Series, Midnight at the Pera Palace, Women, Fashion, Costume.

Giriş

Film ve dizi endüstrisinin son yirmi yılda muazzam değişiklikler geçirdiği görülmektedir. Özellikle dijital platformun etkin olarak yaygınlaşması ve izleyiciler tarafından tercih edilmesi oldukça istikrarlı olan bir yapının çeşitli unsurlarının da değişmesine neden olmaktadır. Bilgi teknolojisindeki gelişmeler, film çekimi, dağıtımı ve tüketimi için yeni yollar açmaktadır (Bug, 2020; 1).

TDK'da dizi filmler sözcüğü, *"bölümler hâlinde yayımlanan ve çoklukla aralarında konu bütünlüğü olan film, dizi, televizyon dizisi"* olarak tanımlanmıştır (URL 1).

Dijital yayıncılık, televizyon yayını dijital platform üzerinden sağlayan, yani analog olarak elde edilen ses ve görüntüleri internet aracılığıyla alıcılara iletilmesini sağlayan sistemdir. (Ümit ve Sancaklı, 2020; 248). Dijital yayıncılık son yıllarda hızlı bir ivme kazanmıştır. Akıllı telefonlar, tabletler veya akıllı saatler gibi mobil cihazlar internet aracılığı ile videoları sürekli izlenebilir hale getirmiştir (Bug, 2020; 140). Böylece insanlar izlemek için eve bağlı kalmak yerine her yerde istedikleri her şeyi izleme olanağına sahip olmuşlardır. 1997 yılında kurulan Netflix, günümüzde en çok izlenen dijital yayın platformlarından birisidir. Netflix'in akabinde birçok şirket kendi dijital yayın platformlarını oluşturmaya başlamıştır (Ümit ve Sancaklı, 2020; 248).

TDK'ya göre kostüm ise, *"Ceket, pantolon ve bazen de yelekten oluşan erkek takım giysisi ve sinema ve tiyatrodaki rol gereği giyilen kıyafetlerin genel adı"* olarak iki şekilde tanımlanmıştır (URL 1).

Kostümler, bir film yapımcısının bir hikâye anlatmak için sahip olduğu araçlardan biridir (Landis, 2012; 12). Filmlerdeki kostümler, yönetmen ve senaryonun ihtiyaçlarını karşılamak için tasarımcı tarafından o an için yapılır. Kostüm tasarımı, bir prodüksiyon senaryosu tarafından yaratılan karakterlerin kişiliklerini yansıtan, giysi ve aksesuar yaratma eylemidir. Kostüm tasarımı, saç modeli, makyaj ve sakal dahil olmak üzere bir karakterin genel görünümünü tasarlamayı içerir (Nance, 2009; xiv). *"Kostümler film, tiyatro veya dizi film içinde karakterlerin, mekânın üzerindeki ilginin artmasını, izleyicinin kendini okurgunun içinde bulmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda bir karakteri kitap sayfasından çıkaran ve üç boyutlu dünyaya taşıyan bu performans türlerinde kostümler karakterleri biçimlendirerek bir görsel anlatıcı rolünü oynarlar"* (Kurland, 2004; 2 aktaran Ziaei, 2014; 7). Bu açıdan önemli bir görev üstlenen kostüm tasarımcısı, oyuncuların bir gösteride

giydikleri giysi ve aksesuarları tasarlayarak her karakterin görünümünü yaratır (Nance, 2009; xiv). İzleyiciyi kurmaca dünyanın içine alabilmek için *"oyuncu ile kostüm arasında gerek karakteristik gerekse görsel bakımdan güçlü bir bağ olmalıdır. Çünkü oyuncu rolünü gerçekleştirirken kostümü de onunla hareket eder, onunla mücadele verir, onunla sona ulaşır"* (Bellman, 1983:245 aktaran Güzel ve Zor, 2021; 101). İzleme anında filmlerdeki veya dizi filmlerdeki kıyafetler belki çok fark edilmezler ama seyirciyi etkilemek gibi bir özellikleri vardır (Landis, 2012; 11). *"Kostümün gerek oyuncuya ve filme gerek iletişime gerekse mesaja sağladığı katkıyı belirgin şekilde ortaya koyabilmek için kostüm üzerinden yaratılan söylemin doğru okunması gerekir"* (Güzel ve Zor, 2021; 101) İzleyici filmin dünyasına dalmakta ve kendisini bir karakterle özdeşleştirmektedir. Filmler nasıl hareket edileceğini ve özellikle bu kişi gibi nasıl giyinileceğini göstermektedir. Bu açıdan moda ve filmin ortak noktaları, karşılıklı etkileşimin bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kostüm Tasarımcısı; oyuncu dışında, hikayedeki insanları hayata geçirmekten en çok sorumlu olan kişidir. Kostüm tasarımcısının sanatı, senaryoyu insan yapan eşsiz bireylerin yaratılmasında yatmaktadır (Landis, 2012; 482).

Görsel 1: Blake'in Inés'in kostüm illüstrasyonu

Görsel 2: Goya'nın Hayaletleri'ndeki kostüm

Görsel 3: Pera Palas

Yvonne Blake, modern bir filmde tasarımcının rolünü şöyle açıklamaktadır: *"Benim için kostüm tasarımı ve moda çok çok farklı iki unsurdur. Bir insan yaratmaya çalışıyorum. Bu kişinin psikolojisini ve neden bu şekilde giyinmesi gerektiğini inceliyorum. Bir tasarımcının "doğru yapması" gereken o kadar çok şey var ki. Kostümler, senaryonun belirli bir anında karakterin psikolojik, sosyal ve duygusal durumunu somutlaştırır"* (Görsel 1-2), (Landis, 2012; 49).

TDK sözlüğünde giyim, “giyme biçimi”; giysi ise “her türlü giyim eşyası, giyecek, elbise, kıyafet, esvap” olarak tanımlanmaktadır (URL 1).

İnsanın varoluşu ile özellikle dış ortamın etkilerinden korunmak amacı ile başlayan giyinme olgusu; insanın temel ihtiyaçları arasında yer almasına rağmen, günümüzde giyimin yalnızca “korunmak, örtünmek” değil de “farklı olmak amacı ile giyinmek” olarak görülmesi üzerine moda kavramı ortaya çıkmış ve birlikte anılır olmaya başlamıştır (Öndoğan ve Öndoğan, 2021; 11). Giysi, iklim şartlarına uyum ile birlikte fonksiyonel açıdan kullanan kişi için önemli olup, günümüzde insan ile paralel bir şekilde önemli evrimlerden geçerek bazen tehdit ve baskı, bazen de özgürlük simgesi olarak kullanılarak, sistemi zorlar hale getirilmiştir (Çeliksap, 2015; 62).

TDK’ye göre moda; “belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni, bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük durumunu ifade etmek için veya başka bir ifadeyle değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik ve toplumsal beğeni” durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır (URL 1).

Moda terimi çok geniş bir referans çerçevesine sahip olmasına rağmen, moda endüstrisi öncelikle giyim, aksesuar ve ayakkabı tasarımı, üretimi, satışı ve tanıtımı ile ilgili işletmelere odaklanma eğilimindedir. Giyim, medyada moda konularını ifade etmek için kullanılan en yaygın araçtır (Öndoğan ve Öndoğan, 2021; 12). Moda kavramı; doğrudan giyimle ilişkilendirilse de sadece giyimle ilgili değildir. Toplumun belirli bir kısmı tarafından paylaşılan ortak zevklerin, geçici yaşama ve hissetme biçimlerinin, zamanla daha geniş topluluklarda, sunulan yeni biçimlere özendiren, kendini adapte etmeyi sağlayan, taklit edilmeye ve uyumlandırılmaya çalışılan, belirli alanlarda toplumsal davranış, düşünce veya kullanımların değişim sürecidir (Öndoğan ve Öndoğan, 2021; 16). Dar anlamıyla Moda, bir dönemin maddi kültürünü; giysi, şapka, ayakkabı, aksesuar, mimari, renk, eşya, teknoloji gibi yaşam alanlarında dönemi yaşayanların ekseriyetle izlenebilecek sosyo psikolojik eğilimlerin tümünü kapsamaktadır (Çepni, 2019; 6).

Çalışmada yer alan dizinin ana mekânı olan Pera Palas Oteli ise; İstanbul’un en ihtişamlı yapılarından biridir. Otelin yapımı 1982 yılında başlamış ve Ekim 1983 yılında açılmıştır (Görsel 3). İstanbul’da Osmanlı sarayları dışında elektrik verilen ilk yapıdır. Ayrıca ilk elektrikli asansöre ve sıcak suya sahip olması da önemli bir özelliğidir. Atatürk’ün 101 numaralı odada uzun süre kalması sebebiyle doğumunun 100. yılında bir müze oda haline getirilmiştir.

Bu niteliği nedeniyle, Pera Palace bir “müze-otel” konumundadır (Ayan). Jak Deleon’un Pera Palas oteli hakkında yazdığı kitap, İngilizce ve Türkçe olarak sadece 500 adet basılmıştır. Pera Palas’ın sadece tarihte değil aynı zamanda sanatta ve edebiyatta da yeri olmuştur (Hakikatler, 1991).

1. Giyim ve Moda

1900’lerin başlarında; sanayileşmenin getirdiği yeniliklerle birlikte gelir düzeyinin artması, orta sınıfın yaşam koşullarının iyileşmesi gibi etkenlerle farklı bir yaşam stili ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak kadın kıyafetlerinde tasarım eğilimleri değişmiş, önceki yüzyılın kabarık etekleri ve ağır kumaşlarının yerini hareketli yaşam şekline uyum sağlayabilen hafif kumaşlardan üretilmiş giysiler almıştır. (Görsel 4) Bu yıllardaki politik, teknolojik ve toplumsal alanlarda yaşanan köklü değişimlerle sosyalizm ve liberalizm akımlarındaki gelişmelerin modaya etkileri görülmeye başlamıştır.

Elbiselerin yakaları, sırt ve ön yaka kısımları eşit açıklıkta bırakılarak, kenarları dantel veya tül fırfırlarla süslenmeye başlanmıştır. Etekler ilk başlarda diz hizasına kadar düz inerken, dizden aşağı pileti ya da büzgü ile çan şeklini almıştır. Sonraları etek-ceklet, etek-bluz gibi iki parçadan oluşan kadın giyimi moda olmuştur. Giysilerin formları daha düz, arka etek boyları ise daha kısa dantel, şifon gibi malzemelerin kullanımıyla da giysiler çeşitlenmiştir. (Görsel 5), (Çepni, 2019; 20).

Görsel 4: 1900’lerde Kadın Modası

Görsel 5: 1910’larda Kadın Modası

Görsel 6: 1920’lerde Kadın Modası

Dönemin üst giyim parçalarının en belirgin özelliği, dantel, boncuk işlemleri ve fırfır şeritlerin kullanımı ile zenginleştirilmiş görünüm olmuştur. Göğsü daha şişkin gösteren önden kabarık bluzlarla birlikte korseler giyilmiştir. Yakalar hafif kumaşlarla veya dantelle yükseltilmiştir (Görsel 6). Geniş siperlikli şapkalar tüylerle süslenmiş, zaman zaman bu tüyler siperlikleri örtecek derecede fazla kullanılmıştır. İlerleyen yıllarda şapkalar küçülse de

tüy kullanımından pek vazgeçilmemiştir. Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında; sanayileşmenin etkileriyle kadınların iş yaşamına katılımı, sosyalleşme, kentleşme, savaş, özgürleşme, bağımsızlık hareketleri gibi etkilerle dönemde kadın modası değişime devam etmiştir. Bu değişim ile giysiler, günlük yaşama uyumu kolaylaştıracak formlara dönüşmüştür. Bu dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu'nda saray veya çevresine mensup Türk kadınlarının kıyafetlerinde, 1800'lü yılların ortalarında başlayan batılılaşma hareketlerinin etkileriyle, batılı tarzda kıyafetler sınırlı da olsa görülmektedir.

2. Metodoloji

Bu çalışmanın amacı, 2022 Türk yapımı olan Netflix'in "Pera Palas'ta Gece Yarısı" adlı dizisini kostüm tasarımı açısından incelemektir. Türk dijital platformlarında yayınlanan bu dizi kaliteli bir tarihi ve dram türünü temsil etmektedir. Bu tür yapımlarda kostüm ve moda gösterilen özen oldukça önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada da konu edilen kostümlerin özellikleri ile o kostümleri giyen oyuncuların giysiyle uyumlarının incelenmesinin hem kostüm tasarımcılarına hem de bu konuda çalışmalar yapan araştırmacılara faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda "Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizisinin baş kadın oyuncusunun sekiz bölüm boyunca giydiği tüm (13) kostümler incelenmiştir.

Hikâye aynı zamanda Charles King'in "Midnight at the Pera Palace" adlı romanının uyarlamasına dayanmaktadır. Senaryo, kitabın aksine kurgusal bir dünyada geçmektedir. Dizinin yayınlanmaya başlaması ile birlikte roman ve film karşılaştırmalı olarak incelenmeye başlanmıştır. Cumhuriyet gazetesi; *"Kitap Türk, Kürt, Alevi, Sünni, Rum, Ermeni ve Hristiyan ayrımı olmaksızın dönemin İstanbul'unda tüm halkın birlikte uyumla yaşadığı, her kültürün geleneğinin bir diğeriyle birlikte yer aldığı günlük yaşamın ve tüm bileşenlerin etkisiyle ortaya çıkmış karma bir dili olan dönemin İstanbul'unu' büyüleyici bir analiz yöntemi ile anlatıyor."* ifadeleri ile desteklemektedir (URL 2). Filmin geçtiği zaman dilimlerinde moda, eğlence, partiler ve savaş inanılmaz derecede zengin bir kurgu, dekor ve kostüm ile karakterize edilmiştir. Filmdeki atmosfer izleyicileri oldukça etkilemektedir.

Tablo- 1: Pera Palas'ta Gece Yarısı Dizisi'nin Künyesi

Format	Tür	Uyarlama	Senarist	Yönetmen	Başrol	Görüntü Yönetmeni	Sanat Yönetmeni
İnternet dizisi	Dram/Tarihi	Charles King'in "Midnight at the Pera Palace"	Elif Usman	Emre Şahin, Nisan Dağ	Hazal Kaya, Tansu Biçer, Selahattin Paşalı	Cilint Lealos	Eray Bintaş
Kostüm Tasarımı	Prodüksiyon Tasarımı	Mekân	Sezon / Bölüm Sayısı	Gösterim Süresi	Yapım Şirketi	Yayın Tarihi	
Çevren Sarayoglu	Zeki Sarayoglu	Pera Palas, İstanbul, İzmit (Sekapark)	1 / 8	45 dakika	Karga Seven Pictures	3 Mart 2022	

Dizi, genç bir gazeteci olan Esra'nın Pera Palas Otelinin 130. yılı ile ilgili bir yazı hazırlanmasının istenmesiyle başlar.

1. Bölüm Yolculuk: Pera Palas Otel'i'nin tarihini araştırmakla görevlendirilen gazeteci Esra, gizemli bir şekilde oteldeki zaman tüneline 1919 yılına gider ve tesadüfen Atatürk'e yapılacak olan korkunç bir plandan haberdar olur.

2. Bölüm Kökler: Peride'nin yerine geçen Esra, onun amacını gerçekleştirerek tarihin akışını düzeltmek için işe koyulur. Bu arada peşindeki Halit'i savuşturmanın bir yolunu bulmalıdır.

3. Bölüm Gizli: Peride'nin günlüğünde yazarları Esra'ya anlatan Ahmet, otelin sırlarını öğrenmek için Dimitri'yi bulmalıdır. Fahrettin ise George'un hain planlarını Esra'ya açıklar.

4. Bölüm Mefkud: Dimitri, Ahmet'i tuzağa düşürür. Esra suikast planını öğrenebilmek için bir dümen çevirir ve Mustafa Kemal'i uyarır. Fakat George, Esra'yı can evinden vurur.

5. Bölüm Men Dakka Dukka: Ahmet, Dimitri'nin gizli hazinesini ele geçirir. George baskıyı arttırırken Esra, Halit'i gizlice izler ve onun gerçek yüzünü görür. Ahmet geçidin tehlikelerini öğrenir.

6. Bölüm Hayat-ı Memat: Halit yaşam mücadelesi verirken Ahmet'in varlığı da tehlikeye girer. Her ikisini de kurtarabilmek için zamanda seyahat eden Esra tanıdık simalarla karşılaşır.

7. Bölüm Yüzleşme: Esra, Dimitri'nin iddiası konusunda Halit'le yüzleşir. Bulunan bir delil sayesinde Peride'nin gerçek katilinin kim olduğu anlaşılır. George, Halit'e tezgâh kurar.

8. Bölüm Zenberek: Sonya geçmişini değiştirmenin yolunu bulur. Esra, George'a tuzak kurar ve Reşat'tan yardım ister. Önemli bir görevi yerine getiren Esra tüm sevdikleriyle vedalaşır.

3. Bulgular

3.1. Birinci Bölüm “Yolculuk”

Görsel 7: Gazeteci Esra'nın kostümü, 2022

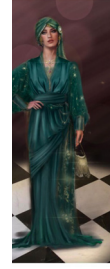

Görsel 8: Gazeteci Esra'nın kostümü, 1919

Görsel 9: Gazeteci Esra'nın kostümü, 1919

Birinci bölümün ilk kostümü Gazeteci Esra'nın kostümüdür (Görsel 7-8-9). Dizinin farklı bölümlerinde yapılan geri dönüşlerde bu kostüm zaman zaman karşımıza çıkmaktadır. Oversize formda ve diz altı boyda olan gri kaşe palto düğmesizdir. Paltonun cepleri yan dikişlerinden çıkmaktadır, arka ortası çift iğne dikişli olan palto düz kesimli, ceket yakalı ve takma kolludur. İçine giyilen beyaz triko kazağın önü ve arkası V yaka dekolte formda, arka tarafta ise bir yaka bandı mevcuttur. Kol uçları neredeyse parmaklarının arasına girecek kadar uzanan kazağın kol ağzı lastikleri ise oldukça deforme olmuş ve esnemiştir. Kazağın beli pantolonun içine sokulmuştur. Lacivert denim bol pantolon spor modelde, üstten cepli, paçaları sökük püsküllü ve oldukça uzundur. Pantolonun belinde kızıl kahverengi kalın ve büyük tokalı spor kemer bulunmaktadır. Beyaz yüksek platform tabanlı bağcıklı spor ayakkabı ile hardal rengi çapraz takılan büyük deri çanta giysi tamamlayıcısı olarak kullanılmıştır. Renkli doğal taşlardan kolye, halka altın küpe, sol elinin orta parmağında siyah akik taşlı altın yüzük, sağ elinin işaret parmağında yeşil taşlı, orta parmağında ise siyah taşlı altın yüzükler kostümü tamamlamaktadır.

Görsel 10: Feride'nin Kostümü, 1919. Çevren Sarayoğlu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 11: Peride'nin kostümü, 1919

Görsel 12: Peride'nin kostümü, (Esra'nın üzerinde) 1919

Birinci Bölümün ikinci kostümü Peride'nin kostümüdür (Görsel 10-11-12). Kostüm iki ayrı elbiseden oluşmaktadır. İç kısımda giyilen elbise yeşil payetli kumaştan üretilmiştir. Oldukça uzun olan elbisenin arkasında yaklaşık 50 cm uzunluğunda bir kuyruğu da bulunmaktadır. Elbisenin kol ağzı lastik ile büzülerek balonumsu form kazandırılmıştır. Üstte giyilen dar kesimli elbise ise yeşil saten ve dantelden oluşmaktadır. Dantel, elbisenin kollarında kullanılmıştır. Kollar, içinden başka bir giysinin giyilmesine olanak tanıyacak kadar bolluğa sahiptir. Kolun uç kısımları oldukça bol formda estetik görüntü sağlayacak bir kesime sahiptir. Kostümün belinde yer alan yeşil şifon korsaj kemer yaklaşık 15 cm genişliğindedir. Kemer ile giysinin anvelop kapaması sağlanmaktadır. Üst beden, içerideki giysiyi gösterecek kadar derin göğüs dekoltesine sahiptir. Omuzda yer alan beş adet küçük pile ile yapılan drapaj giysinin göğsü tamamen sarmasına ve estetik bir form kazanmasına olanak tanımaktadır. Giysinin yaka kenarları pul ve boncuklardan oluşturulmuş sutaşı ile çevrelenmiştir. Korsaj kemer sol tarafta kapama işlemini gerçekleştirirken etekte sekiz adet büyük pile ile yapılan drapaj etek kısmına bolluk kazandırmıştır. Drapajın altından iç kısımdaki payetli elbisenin görünür olması da estetik açıdan kostüme katkı sağlamaktadır.

Kapama işleminde kullanılan kapama aracı altın taşlı bir broştur. Başında kullanılan bone de iç elbisede kullanılan yeşil payetli kumaştan üretilmiştir. Bonenin üzerine drapaj ile sarılan şifon kumaş da korsajda kullanılan şifon kumaş ile aynıdır. Şifon kumaşın etrafında yer alan sutaşı da elbisenin yaka çevresinde kullanılan ile aynıdır. Yeşil uzun saten eldiven üzerine takılan yüzük, kolye ve küpe ile takımdır. Takılar yakut ve elmas taşlarla bezenmiştir.

Sol bilekte yer alan bilezik saçta yer alan toka ile benzerdir. Kostümü tamamlayan çanta ve ayakkabısı dore, çorap ise siyah danteldendir. Bu kostüm dizinin farklı kısımlarında tekrar tekrar görüntüye gelmektedir. Giysinin dış mekanlarda kullanılması sırasında üzerine giyilen dış giysi yeşil kadife kumaştandır.

3.2. İkinci Bölüm “Kökler”

İkinci bölümün ilk kostümü Esra'nın Peride kimliği ile giydiği ilk kostümdür. Uzun giyside gece mavisi saten, kadife, devore kadife ve şeffaf şifon kumaşlar kullanılmıştır. Şifon kumaş giysinin ön ve arka roba kısımlarında kullanılmıştır. Giysinin içinde yer alan askılı gece mavisi saten iç elbise giysinin sırt ve göğüs dekoltealarını kamufle etmektedir. Giysinin yakası havuz yaka formundadır. Bedeni devore kadife kumaştan üretilen üst elbisenin arkasında kalça hattına kadar alttan delikli siyah inci düğmeler yer almaktadır. Belden kesikli elbisenin belinde yaklaşık 10 cm genişliğinde kadife kumaştan korsaj kemer yer almaktadır. Penslerle bedene oturarak diz üstü hizasına kadar inen elbisenin etekleri evaze formdadır ve evazelik arkada kuyruk oluşturacak şekilde devam etmektedir. Elbisenin etekleri oldukça uzundur. Takma kollu olan elbisede kollar da bedendeki evaze forma eşlik eder bir durumdadır ve kadife kumaştan üretilmiştir. Boynundaki inci kolye, kulağında inci küpe bir uyum içindedir.

Görsel 13: Peride'nin Yatak Kıyafeti. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 14: Peride'nin ikinci bölümde giydiği kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

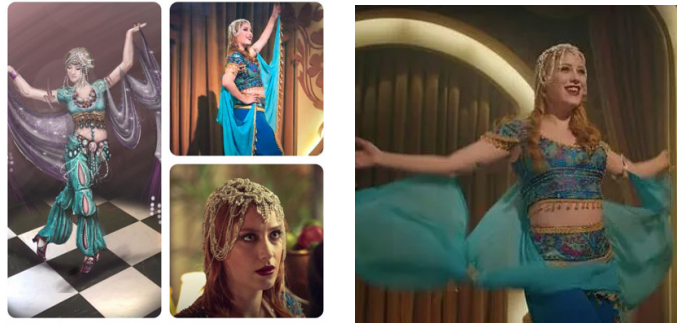
Bu bölümün ikinci kostümü bir bütünlük göstermeyen yatak kıyafetidir ve gecelik ile sabahlıktan oluşmaktadır (Görsel 13). Giysi, Esra'nın Peride kimliği ile giydiği ikinci kostümdür. Gecelikte yer alan süslemeler dantel

ile sağlanırken bu durum sabahlıkta farklı bir kumaş yapısı olan brode ile sağlanmıştır. Her iki giysi de giyenin vücut formunu iyi gösteremeyecek derecede fazlasıyla boldur. Gecelikte kullanılan inciler giysinin gelir düzeyi yüksek hedef kitleye sunulmasında anlamlı bir destek sağlamaktadır.

Peride'nin ikinci bölümde giydiği üçüncü elbise siyah renktedir (Görsel 14). Elbise, üzeri şerit kurdele ve pullarla işlenen şifon kumaştan üretilmiştir. Elbisenin şal yakası ve korsaj kemerinde saten kumaş kullanılmıştır. Elbisenin üst kısmı ten rengi saten kumaş ile astarlanırken, şifon kumaşın altında estetik bir fon hazırlayarak işlemeyi belirgin hale getirmiştir. Alt kısmında kullanılan astar ise siyah satendir. Korsaj kemerin üzerinde ve yaklaşık 20 cm genişliğindeki saten manşet üzerinde yer alan top düğmeler giysiye şıklık kazandırmıştır. Takma kollar manşet ile bileği sarmaktadır. Korsaj kemerin çevresinde yer alan iki sıra kurdele de korsajı belirginleştirirken işlemlerle de uyumluluğu sağlamıştır. Korsajın ucundan başlayan ve iki yana kalça hizasına doğru bedeni çapraz geçip baldır hizasında arka ortada buluşan püskül şeritler altın sim iplikten üretilmiştir. Elbisenin belden aşağı doğru inen kısmı oldukça geniş bir evaze formdadır ve arka kısımda yaklaşık diz hizasından başlayan kuyruk formu elbisenin alt kısmındaki bolluğu arttırmaktadır. Siyah safir küpeler ile kolye ve yüzük bir bütünlük içindedir. Siyah transparan eldiven elbisenin kollarının içine kadar uzanmaktadır. İnce zincir kordonlu küçük çanta da altın rengindedir. Giysinin üst bedeni ve bel kısmı oyuncunun beden formuna uymadığı için oldukça uzun, dar ve yer yer oluşan pot görüntüsü ile karakterin ihtişamını gölgelemektedir.

3.3. Üçüncü Bölüm “Gizli”

Peride'nin kabare oyuncusu kimliğinde giydiği iki parçalı kostüm mavi ağırlıktadır (Görsel 15-16). Alttaki mavi şalvar pantolonun kemeri, üst bedende kullanılan mavi ağırlıktaki desenli kumaştan üretilmiştir. Kalın şifondan üretilen şalvar pantolon dizlerden ve ayak bileklerinden büzülürken vücudu ustalıkla sarmaktadır. Kollardan tutturulmuş turkuaz mavisi şifon kumaş da desenli kumaşın içindeki mavi renklerden biri ile uyum içindedir. Şifon kumaşın etrafı altın renkli simli püskül ile çevrilmiştir. Aynı püskül bluzun kol ağzlarını da çevrelemektedir. İncilerin de süslemeye sağladığı katkı bluzun yakasında ve pantolonun üzerinde oluşturulan boşlukların etrafında görülmektedir. Başı bir bone edasında file gibi kaplayan sim iplikler de incilerle süslenmiştir. Hafif topuklu ve burnu sivri ayakkabılar da altın renktedir. Dış mekâna çıkışta siyah bir pardösü ile giysi tamamlanmaktadır.

Görsel 15: Peride'nin kabare kostümü. **Görsel 16:** Peride'nin kabare Kostümü, 1919 Çevren Sarayoğlu'nun tasarımı ve uygulaması

Peride'nin üçüncü bölümde kabare oyuncu kimliğinde giydiği ikinci elbise altın renginde pul ve payetlerle desenlendirilmiş dantel kumaştan üretilmiştir (Görsel 17-18). V yakalı kısa kollu olan elbisenin boyu da baldırın üzerinde bitecek kadar kısadır. File çorapların rengi de giyside olduğu gibi altın rengindedir. Giysi, dirseğin üstüne çıkacak kadar uzun kırmızı saten eldiven ile tamamlanmıştır. Bilekten bağlı ve ince topuklu olan ayakkabıda da başındaki bone şapkada da eldivenle aynı tonlardaki kırmızı rengin kullanılmasıyla kostümün bütününe görsel destek sağlanmıştır. Küpe, yüzük ve zincir kolye altındır. Dış mekâna çıkışta giysinin üzerine siyah pardösü giyilmektedir. Pardösünün yakası kadife bedeni ise jakarlı kumaştan üretilmiştir. Pardösünün genel formu, bedenın kıvrımlarını belli etmeyecek bolluكتadır. Boynundan sarkan ve başörtüsü yerine kullanılan şal, küpür danteldir.

Görsel 17: Peride'nin ikinci Kabare Kostümü, 1919

Görsel 18: Peride'nin ikinci kabare kostümü. Çevren Sarayoğlu'nun tasarımı ve uygulaması

3.4. Dördüncü Bölüm “Mefkud”

Peride'nin dördüncü bölümde giydiği kostüm etek, bluz, pardösü ve yaşmaktan oluşmaktadır (Görsel 19). Bluzun geneli krem rengi dantelden, ön kısmında bulunan roba ise şifon kumaştan üretilmiştir. Roba ince nervürler ile bluzun şık görünmesini sağlamıştır. Bluzun yakası ve kol uçları fırfırlıdır. Robanın üzerinde bulunan kapama kısmında ve kollarda kullanılan düğmeler top formunda alttan delikli inci düğmedir. Takma kol formunun kullanıldığı bluzda kolların bolluğu bedene küçük pileler ile oturtulmuştur. Ön bedendeki bolluk da göğüs üzerindeki küçük pileler ile göğüs pensine ihtiyaç olmadan robayla bütünleşmesini sağlamıştır.

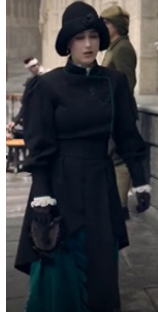
Görsel 19: Peride'nin dördüncü bölümde giydiği kostüm. Çevren Sarayoğlu'nun tasarımı ve uygulaması

Bluzun belinin içine sokularak giyildiği eteğin kumaşı genellikle erkek takım elbiselerinde kullanılan renkli ipliklerle dokunarak nefti yeşil tonlarında desenlendirilen yünlü kumaş çeşitlerinden biridir. Yüksek korsaj kemerli eteğin ön kısmında ince biyelerle çapraz şekilde yapılan bağlamalar şık bir kemer görüntüsü yaratmaktadır. Eteğin ön kısmında her iki yanda yer alan pili kaşenin başlangıç noktası yaklaşık olarak oturma yüksekliği hizasındadır. Hem piliyi sağlamlaştıran hem de estetik görüntüye katkı sağlayan üçgen şeklindeki deri parçaları pililerin başlangıç noktalarında yer almaktadır. Ayrıca her iki pilinin üzerinde alttan delikli deri görünümlü ikişer düğme de bulunmaktadır. Elbisenin iç astarında kullanılan dantel, krem renktedir ve zaman zaman görünmektedir. Dış mekâna çıkarken bir önceki giyside kullanılan ferace benzeri pardösünün üzerine kalın şifondan üretilmiş yaşmak takılarak kostüm tamamlanmıştır.

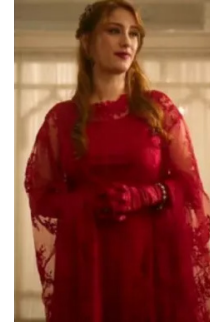
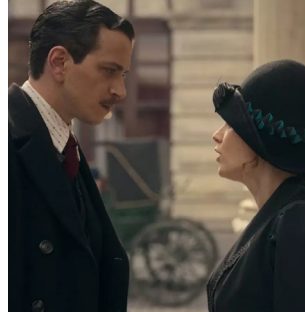
Dördüncü bölümün ikinci kostümünün iç giysisi dizinin diğer sahnelerinde görülememiği için bu kostümde dış giysi olarak kısa bir pardösünün iç kısmında ise şalvarımsı etek ile bluzun kullanıldığı düşünülmekte ancak iç giysinin tam tanımlaması yapılamamaktadır (Görsel 20). Bluzun bir önceki kostümün bluzu olduğu yaka ve kol uçlarından çıkan fırfırlı dantel kumaş görüntülerinden anlaşılmaktadır (Görsel 21). Hâkim yakalı ve asimetrik kapamalı olan manto formundaki dış giysi siyah jakar desenli kumaştan üretilmiştir. Giysinin yaka dahil tüm kenarları petrol yeşili renkteki biye ile çevrilmiştir. Sol tarafındaki yakanın üst kısmında, kemerde ve üçgen formlu arka robasındaki nakış da siyah iplik ile yapılmıştır.

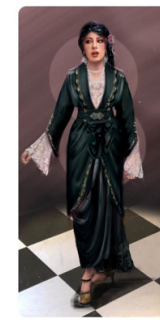
Görsel 20: Peride'nin dördüncü bölümde giydiği ikinci kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 21: Peride'nin dördüncü bölümde giydiği ikinci kostüm, 1919

Görsel 22: Beşinci bölümün ikinci kostümü

Görsel 23: Peride'nin yedinci ve sekizinci bölümde giydiği son kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 24: Yedinci ve sekizinci bölüm kostümü

Yaklaşık 12 cm genişliğindeki kemer ile şekillendirilen dış giysinin ön orta uzunluğu oturma yüksekliği hizasından başlayıp arka ortada baldır hizasına kadar vücudu çevreleyerek inmektedir. Arka uçtaki sivrilik diğer giysilerde kullanılan kuyruk formunu hatırlatmaktadır. Önde 20 cm genişliğinde ve iç eteğin boyuna yakın uzunlukla bir kumaş bel kemerinden aşağı doğru sarkmaktadır. Peride'nin dizide giydiği tüm kostümler içinde en kısa olanı bu kostümdür. Kollarında yaklaşık 20 cm genişliğinde manşetler yer almaktadır. Manşetlerde kullanılan düğmeler de giysinin ön kısmında ikişer ikişer yerleştirilmiş olan kapama düğmeleri ile aynıdır. Düğmeler kendi kumaşından kaplanmış ve alttan delikli formdadır. Etekte kullanılan saten kumaş biye rengine uyum sağlayacak şekilde yeşil renkte seçilmiştir. Her iki yanda baldır genişliğindeki boşluğun arası kapatılarak giysinin formu etekten şalvara doğru geçiş yapmıştır. Her iki bacağın dış kenarlarına gelecek şekilde giysinin yan kısımlarında küçük inci düğmeler ile süsleme yapılmıştır.

Ayağındaki botların konçları eteğin uçlarına erişecek kadar uzundur. Siyah kaşe kumaştan üretilen kenarları kıvrık şapkanın süslemelerinde giysinin rengindeki biyeler kullanılmıştır.

3.5. Beşinci Bölüm “Men Dakka Dukka”

Beşinci bölümün ilkök kostümü etek ve bluzdan oluşmaktadır. Bordo renkteki dar formlu etek kaşe kumaşındandır. Krem renkli bluzda ise dantel ve kalın şifon kumaşları birlikte kullanılmıştır. Dantel, bluzun ön robasında kullanılmıştır. Bluzun yakası ve kol uçları fırfırlıdır. Kollardaki yaklaşık 20 cm genişliğindeki manşetler bol formdaki kollara çok şık bir hava kazandırmaktadır. Manşetler üzerinde sıralanan düğmeler ise alttan delikli top formunda inci düğmelerdir.

Dar formdaki eteğin geniş kemeri üzerinde renkli işlemeler yer almaktadır. Eteğin kalça hizasında arka ortadan başlayan kuyruk aşağı doğru inerken genişleyerek eteğin ergonomik hale geçmesine katkı sağlamaktadır.

Beşinci bölümün ikinci kostümü kırmızı dantel kumaştan yapılmış uzun bir elbisedir (Görsel 22). Dantel kumaş elbisenin beden kısımlarında yine aynı renk saten kumaş ile desteklenerek kullanılmıştır. Elbisede kapama aracı saten kumaş ile kaplanmış alttan delikli top düğmelerdir. Brit ilikler de saten kumaştan üretilmiştir.

Sadece dantel kumaşın kullanıldığı kol bedene düşük modelde takılırken kol ağzına doğru genişleyerek giysiye hoş bir hava kazandırılmıştır. Oldukça dar ve beli kalın olan giysi, oyuncunun göğsünü olduğundan daha büyük

göstermektedir. Elbisenin üst bedeni gereğinden fazla uzundur. Bu nedenle belden yukarıda kalan kısımda katlar halinde potlukları görülmektedir. Elbisenin etek ve kol boylarının çok uzun olması nedeniyle oyuncu eteklerini toplamak zorunda kaldığından kollarını kolaylıkla kullanamamaktadır. Eldivenlerinin de oldukça büyük olması ergonomik hakimiyeti zorlaştırmaktadır. Başındaki ters taç, küpeler ve kırmızı saten eldiveninin üzerine takılan yüzük, bilezikte de olduğu gibi elmas taşlarla süslenmiştir.

3.6. Altıncı Bölüm “Hayat-ı Memat”

Altıncı bölümün kostümü pardösü, bluz, yelek ve harem pantolondan oluşmaktadır. Krem rengindeki dantel eldivenler dantel bluz ile hoş bir uyum içindedir. Pardösüde krem ve bordo renkli gabardin kumaşlar birlikte kullanılmıştır. Pardösünün genelinde krem renk kullanılırken yaka ve kol manşetinde bordo renk tercih edilmiştir. Kostümün tüm parçalarında kullanılan biyede de iki renk kullanılmıştır. Biyeler, kreme-bordo bordoya-krem eşleştirmesi yapılarak zıt şıklığı sağlamıştır. Kostümün genelinde kullanılan nakışlar çift kat şal yakanın, kol manşetleri ve kemer üzerinde de kullanılmıştır. Nakış ipliklerinin renkleri de zemin kumaş ile aynı renk olarak tercih edilmiştir. Takma kollar küçük pliler ile bedene oturtulmuştur.

Beline kadar açık olan pardösünün yakasından içerideki yelek ve bluz açıkça görülmektedir. Yaklaşık 15 cm genişliğindeki kemerin etrafı bordo biye ile çevrilmiş ve pardösünün beline üstten yerleştirilerek üzerine takılan bir kemer hissini yaratmıştır. Kemerin üzerinde ve eşit aralıklarla aşağı doğru devam eden şerit bantlı kapamalarda da bordo renk gabardin kumaş kullanılmıştır. Bantların üzerine açılan ilikler ve kullanılan düğmeler krem rengindedir. Ön kapamada kullanılan şerit bantlar, arkada belden başlayıp aşağı kadar inen yırtmacın üzerinde de görülmektedir. Pardösünün beli, bel pensi hizasına yerleştirilen ikişer açık pile ile toplanmıştır. Diz hizasına kadar uzanan pardösünün etek uçları oval olarak şekillenmektedir.

Yelek ve pardösüde kapama aracı olarak alttan delikli inci top düğmeler ve brit ilik kullanılmıştır. V yakalı yeleğin etek uçları da pardösünün etek uçlarına uyum sağlayacak şekilde oval formda tasarlanmıştır. Yeleğin bedene oturtulması kuplarla sağlanmıştır. İlik ceplerde kullanılan biyeler kostümün tamamında kurgulanan kontrastlık ilkesine uygun olarak bordo renktedir.

Hâkim yakalı bluz saten ve dantel kumaşları ile üretilmiştir. Bluzun bedeni ve kollarının üst kısmında saten, roba ile kolun alt kısmında ise dantel

kullanılmıştır. Fırfırlı kol uçları kolun bilekte lastik ile büzülmesiyle elde edilirken kullanılan dantel hoş bir döküm oluşturmaktadır.

Bu kostümde de dördüncü bölümde kullanılan şalvarımsı eteğe benzer bir giysi kullanılmıştır. Paça gibi oluşan kısımda yine alttan delikli krem renginde inci top düğmeler süs amaçlı kullanılmıştır. Bordo renkli şalvarımsı eteğin sağ önünde kullanılan kup ile eteğe bolluk kazandırılmıştır. İki renkli deri ayakkabı yine dördüncü bölümde kullanılan kostümün bir parçasıdır. Boncuklarla işlenmiş dantel çantada uzun zincirli sap kullanılmıştır. Uygun renkteki çiçek ve otrişle süslenen kaşe şapkada da kostümün genelinde tercih edilen biyeler kullanılmıştır. Bu bölümde gazeteci Esra, Peride kimliğiyle sırası ile 1917, 1918, 1942 ve 1919 yılları arasında aynı giysi ile dolaşmaktadır.

Kostüm oyuncunun omuzlarından oldukça büyüktür. Karakter dönemin (1918) oldukça zengin ve önemli bir kimliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dönemde seri üretim olmadığı için kişiye özel ısmarlama giysiler üretilmektedir. Burada beklenen karakterin oldukça şık kostümlerle desteklenmesidir. Oysa dizinin tamamında kullanılan tüm kostümlerin oldukça iyi tasarlanmış olan modellerinin oyuncunun beden formu ve ölçüleri ile uyumlu olmaması nedeniyle karakterin doğru ifade edilmesini güçleştirmektedir.

3.7. Yedinci Bölüm “Yüzleşme” ve Sekizinci Bölüm “Zenberek”

Yedinci ve sekizinci bölümlerde kullanılan kostüm dizinin son kostümüdür (Görsel 23-24). Kostüm, siyah krep kumaştan üretilen pardösü ile etek ve dantel bluzdan oluşmaktadır. Şal yakalı pardösünün boyu baldır hizasında sonlanmaktadır. Diğer kostümlerde olduğu gibi belde bir kemer ile kapamanın gerçekleştirildiği giyside etek uçları oval formdadır. Kol evinin etrafına dizilen ve kemerin her iki yanında ikişer adet yer alan parlak düğmeler ile giysiye şıklık kazandırılmıştır. Kollar büzgü ile kabartılarak bedene oturtulmuştur. Dirsekten başlayan yırtmacın etrafı aynı yaka etrafında da olduğu gibi siyah sutaşı ile süslenmiştir. Dar etek oldukça uzundur. Kare yaka dantel bluz krem renktedir. Kollardaki manşette alttan delikli inci top düğmeler kullanılmıştır. Kol uçları bol büzgülü fırfırla süslenmiştir.

Bordo renkli dantel eldiven ile boncuklarla püsküllerin oluşturulduğu bordo dantel çantanın sapı uzun zincirdir. Dördüncü bölümdeki kostüm

tamamlayıcı şapka bu kostümün de tamamlayıcı unsuru olarak kullanılmıştır. Ayakkabılar çift renklidir ve deridir. Boynundaki kolye, küpeler ve eldiven üzerine takılan yüzük yakut taşlarla bezenmiştir. Diğer kostümlerde olduğu gibi bu kostümün parçalarının da oyuncunun beden ölçülerine uygun olmaması karakterin güçlü olarak ifade edilmesini zorlaştırmaktadır. Tüm kostümlerde dış mekâna çıkarken genellikle ferace benzeri pardösü ve yaşmak ya da bone şapka kullanılmaktadır.

Sonuç

Başrollerinde Hazal Kaya, Selahattin Paşalı ve Tansu Biçer'in yer aldığı "Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizisi seyirciyle 3 Mart 2022'de buluşmuştur. Bu buluşmanın ardından dizinin aldığı övgüler, başarı kaynaklarının en büyüğünün set ve kostüm tasarımına gösterilen özen olduğunu ortaya koymuştur. Büyük bütçeli yapımların gerçekleştirilmesine olanak tanıyan Netflix yapımlarının genelinde olduğu gibi "Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizinde de zengin oyuncu kadrosu, anlamlı dekor ve kostümlerle İstanbul'un ruhu tam anlamıyla yansıtılmıştır. Özellikle dönem filmlerinde yer alan tüm oyuncuların alelade kıyafetler ile kamera karşısına geçmemeleri beklenmektedir. Tüm oyuncular için ilgili döneme ait kostüm ve aksesuarların tasarlanması, üretilmesi ve giydirilmesi gerekmektedir.

Bu filmin iki yönetmeninin yanında görüntü yönetmeni ve kostüm tasarımcısının da var olması yapıma gösterilen özeni göstermektedir. Özellikle dönem filmleri için kostüm ve dekor tasarımcılarının görev yapması şarttır. Filmlerin başrol oyuncular, seyirciyi temsil ettikleri rolün içine sokarak filmdeki anı yaşamlarına katkı sağlamaktadırlar. Kostüm, oyuncunun fiziksel görünümüne katkı sağlarken rol kabiliyeti ile birleşerek oyuncunun yücelmesine de imkân tanımaktadır. Oyuncunun kendi fiziksel görüntüsünün de kostüm ile daha iyi görünür hale getirilmesi kostüm tasarımcısının maharetleri ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle kostüm tasarımcısının giysi üretim teknikleri, kumaş çeşitleri, giysi formları, ilgili dönemin moda eğilimleri, vücut formları, renk ve ışık bilgisi, ilgili dönemin sosyo ekonomik koşullarından coğrafik yapısına kadar geniş yelpazede bilgi birikimine sahip olması beklenmektedir. Dizinin kostüm tasarımcısı Çevren Sarayoğlu'nun diziye ilişkin yaptığı tasarımlar incelendiğinde tasarımların ve oyuncu üzerindeki illüstrasyonların oldukça başarılı olduğu görülmektedir. Ancak oyuncunun kostümlü fotoğraflarında giysinin tasarımın dışında üretilmiş olduğu görülmektedir.

Filmin ana karakteri Peride zamanın zengin ve itibarlı bir kişinin kızıdır. Karakterin güçlü, dirayetli ve istediklerini yaptırabilen bir kimlik olması, oyuncunun postürü ve ergonomik giysilerinin de olmasını gerektirmektedir. Dolayısı ile o dönemde kendi vücuduna uygun ve onu daha iyi gösteren giysilere sahip olması beklenmektedir. Kostüm tasarımcıları kadar kostümü üretenlerin de tasarıma uygun nitelikli üretimler yapması gerekmektedir.

"Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizindeki baş kadın karakterin vücut ölçülerinin genel itibarıyla gözden kaçırıldığı, hemen hemen bütün kostümlerin dar ve uzun geldiği görülmektedir. Ana uygun özel kostümlerin tasarlanıp kişiye özel üretimlerin yapılması gereken böyle çalışmalarda kişinin performansını arttıracak fiziksel ve ergonomik konfor sağlayacak tasarım ve üretimlerin gerçekleştirilmesi şarttır. Oyuncunun boyunu daha uzun gösterecek giysiler tasarlanması gerekirken, oyuncunun daha kısa görünmesini sağlayacak kostümler giydirilmiştir. Oyuncu sadece üçüncü bölümde yer alan altın pullu kabare kostümü ile oldukça iyi bir postür sergilemektedir. Çünkü buradaki kostümde enine hiçbir çizgi yer almamaktadır. Oysa diğer tüm kostümlerde yüksek belli ve geniş korsajlı kesimler yer almaktadır. Üst bedeni kısa olan bir kişi için belde, hatta göğüs altına kadar yükselen bir yerde enine bir kesimin olması görüntünün bölünmesine neden olmaktadır. Ayrıca eteklerin uzun olmasının da boyu olduğundan kısa göstermede önemli bir konu olduğu ne yazık ki gözden kaçmıştır.

Dönem filmlerinde kullanılan kostümlerden, tasvir edilen karakterin özelliklerini ifade etmesinin yanında ilgili dönemin moda eğilimlerinden izler taşıması da beklenmektedir. Filmin tüm bölümlerinde karakter 1918, 1919, 1920, 1942, 1995 ve 2022 yıllarına zamana seyahat etmektedir. Buseyahatler sırasında ilgili zamanın insanları ile de karşılaşmaktadır. 1918 -1920 yılları arasındaki seyahatlerde yılların yakın olması nedeni ile giysilerin formlarının ilgili zaman diliminde yadsınmaması normal karşılanacak bir durumdur ve bu bölümlerin kostümlerinin tasarlanmasında kolaylık sağlamaktadır. İlgili dönemlerin moda eğilimleri ile kostümlerin karşılaştırılması yapıldığında kostümlerin genel olarak detayları ile oldukça başarılı oldukları görülmektedir. Küçük baş aksesuarları, dar kesimli giysi formları, iki parçadan oluşan giysiler 1915'den sonra tüm dünyada olduğu gibi o dönemin İstanbul'unda da tercih edilmektedir. Ancak eteklerin boyları 1910'dan itibaren bileklere kadar kısalmıştır. Ancak filmin kostümlerinin genel başarısı için de olumsuz bir görüntü yaratan etek boylarının uzun olması moda eğilimleri açısından da olumsuz bir durumu ortaya koymaktadır.

Dizinin çekimlerinin uzun sürmesi, kostümlerin defalarca giyilmesi, eskimesi, kirlenmesi gibi birçok duruma karşı kostümlerin birden fazla kopyada üretilmesini gerektirmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken en önemli unsur giysinin her yerinin aynı şekilde çoğaltılmasıdır. Dizinin ikinci ve üçüncü bölümlerinde kullanılan siyah kostümün peş peşe gelen saniyelerinde farklı özelliklerdeki kostümlerin kullanıldığı görülmektedir. Üçüncü bölümün 8:22 ile 8:23'üncü saniyelerindeki görüntülerinde giysinin özellikle yaka kısımları farklıdır. Diziyi dikkatle izleyen her seyircinin rahatlıkla fark edebileceği bu farklılığın gözden kaçmamasını sağlayacak onca kişinin görev yaptığı bir dizi için oldukça şanssız bir durumdur.

Genel itibarıyla başarılı bir kostüm çalışmasının gerçekleştirildiği Pera Palas'ta Gece Yarısı dizisinin moda, kostüm ve film konularında çalışma yapacak kişilere anlamlı bir örnek olacağı düşünülmektedir.

Yararlanılan Kaynaklar

- Ayan, Z. "Tarihî Bir Otelin tarihi". <https://openaccess.marmara.edu.tr/server/api/core/bitstreams/6edfdb8a-e243-467f-886a-0d65fe8ebf56/content>
- Bug, P. (2020). "An Introductory Viewpoint to Fashion and Film". Fashion and Film. Springer Singapore. s.1-6
- Çepni, T. (2019). Moda Tasarımının Güncel Akımlara ve Geleceğe Yönelik Hareketlere Etkileri, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekstil Tasarımı Anasanat Dalı, Tekstil ve Moda Tasarımı Sanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çeliksap, S. (2015). Giyim ve Modanın Kısa Öyküsü. İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 1(1), 157-164.
- Güzel, S., & Zor, S. D. (2021). "2000 Yılı Sonrası Türk Bilim Kurgu Filmlerindeki Kostümlerin Göstergebilimsel Analizi: "Gora"- "Arog"- "Arif V 216" Filmleri Örneği", Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD), 7(2), 98-119.
- Hakikatler, O. (1991). Pera Palas'ın Tarihi ve Konukları
- Landis, D. N. (2012). Filmcraft: Costume Design, First published in the UK in 2012 by, Ilex Press.
- Nance, D. R. (2009). An Analysis of Fashion and Costume Design Processes, North Carolina State University Textile and Apparel, Technology and Management, North Carolina.
- Öndoğan, Z., ÖNDOĞAN N. (2021). "Moda ve Marka", İKSAD Yayınevi, Ankara.
- Ümit, S. A. R. I., & SANCAKLI, P. (2020). "Küreselleşmenin Dijital Platformların İçerik Tanıtımına Etkisi: Netflix Örneği", Erciyes İletişim Dergisi, 7(1), 243-260.

Ziaei, M. (2014). 20. Yüzyılda Hollywood Sinemasının Modaya Etkisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

URL 1: <https://sozluk.gov.tr/>.

URL 2: Anonim (2022). "Pera Palas'ta Gece Yarısı Dizi Ayrıntıları ve Dönemin İstanbul'u", <https://www.cumhuriyet.com.tr/galeri/pera-palasta-gece-yarisi-dizi-ayrintilari-ve-donemin-istanbulu-1914360/2> Erişim Tarihi: 08.09.2022.

Görsel Kaynakça

Görsel 1-2: Landis, D. N. (2012). Filmcraft: Costume Design, First published in the UK in 2012 by, Ilex Press.60-61

Görsel 3: <https://perapalace.com> Erişim Tarihi:10.09.2022

Görsel 4-5-6: <http://bloshka.info/2018/02/28/1910s-of-fashion/> Erişim Tarihi:10.09.2022

Görsel 7: 2022(<https://listelist.com/pera-palasta-gece-yarisi-konusu-ve-oyunculari/> Erişim Tarihi:11.09.2022

Görsel 8: <https://www.alem.com.tr/dizi-film/pera-palasta-gece-yarisi-dizisi-incelemesi-1077583> Erişim Tarihi:11.09.2022

Görsel 9: <https://listelist.com/pera-palasta-gece-yarisi-konusu-ve-oyunculari/> Erişim Tarihi:11.09.2022

Görsel 10-13-14-15: Çevren Sarayoglu'nun Instagram sayfasından alınmıştır.

Görsel 11: <https://shiftdelete.net/pera-palas-ta-gece-yarisi-cikis-tarihi-hakinda-ipucu> Erişim Tarihi:11.09.2022

Görsel 12: <https://www.alem.com.tr/dizi-film/pera-palasta-gece-yarisi-dizisi-incelemesi-1077583> Erişim Tarihi:11.09.2022

Görsel 16-17: <https://onedio.com/haber/pera-palas-ta-gece-yarisi-ne-zaman-basliyor-pera-palas-ta-gece-yarisi-konusu-nedir-oyunculari-kimler-1050754> Erişim Tarihi:10.09.2022

Görsel 18: <https://www.cumhuriyet.com.tr/yasam/hazal-kaya-basrolde-ataturk-konulu-pera-palasta-gece-yarisi-dizisinden-yeni-fragman-1908497>Erişim Tarihi:10.09.2022

Görsel 19-20-23: Çevren Sarayoglu'nun Instagram sayfasından alınmıştır.

Görsel 22: <https://www.trhaber.com/sinema-dizi/pera-palas-ta-gece-yarisi-dizisi-uyarlama-mi-pera-palas-ta-h36502.html> Erişim Tarihi:12.09.2022

Görsel 23: <https://www.mynet.com/pera-palas-ta-gece-yarisi-peride-gercek-mi-pera-palas-ta-gece-yarisi-peride-kimdir-390647-mymagazin> Erişim Tarihi: 116.09.2022

Görsel 24: <https://shiftdelete.net/pera-palas-ta-gece-yarisi-cikis-tarihi-hakinda-ipucu> Erişim Tarihi:13.09.2022

C*TIKA
T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

30.yıl

TÜRK DÜNYASINDA Kadın ve MODA

SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ VE
ETNİK GİYSİ DEFİLESİ

“TÜRK DÜNYASINDA KADIN VE MODA” SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ VE ETNİK GİYSİ DEFİLESİ

05-06 Ekim 2022

Bursa-Türkiye

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY)

OR-AN Ferit Recai Ertuğrul Caddesi No: 8, 06450 Çankaya - Ankara / Türkiye
+90 (312) 491 01 00 (pbx)

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Sultan RAEV / TÜRKSOY Genel Sekreteri

Alinur AKTAŞ / Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Mehmet HABERAL / Başkent Üniversitesi / Yönetim Üst Kurulu Başkanı

Prof. Dr. İbrahim Haldun MÜDERRİSOĞLU / Başkent Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A.Saim KILAVUZ / Uludağ Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Sabırcul ASANOVA / “Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi Rektörü

ORGANİZASYON KOMİTESİ

TÜRKSOY Uluslararası Teşkilatı

Doç. Dr. Bilal ÇAKICI
Dr. Arman NURMAKHAMATULY
Güler FEDAI
Ezgi ZORLU
Fatih ALİYİ

Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
Dr. Öğr. Üyesi Şükran ÇAKMAK

Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Doç. Dr. Mustafa Fikret ATEŞ
Dr. Öğr. Üyesi Pınar TÜRKDEMİR
Öğr. Gör. Arif Mehmetali KARA
Öğr. Gör. Büşra ER
Arş. Gör. Berna BIÇER

“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi

Prof. Dr. Balnur ASANOVA
Doç. Dr. Nazima SEİTOVA
Doç. Dr. Nuriya FAZILBAYEVA
Doç. Dr. Janna MUSTAFİNA
Dr. Öğr. Üyesi Said GALİMJANOV

Bursa 2022-Türk Dünyası Kültür Başkenti

Koordinasyon Merkezi

Fetulah BİNGÜL
Hatice AKBAŞ
Yakup ŞAHİNER
Merve Aykut Altuntaş
Fatih Mehmet Karabulut
Melike Oktay

SEMPOZYUM BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Azerbaycan

Prof. Dr. Sevil SADIKOVA
Azerbaycan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
Doç. Dr. Aysel AZİZOVA
Azerbaycan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
Doç. Dr. Sevil ALIYEVA
Azerbaycan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi

Kazakistan

Prof. Dr. Balnur ASANOVA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Prof. Dr. Rauşan BAZARBAYEVA
T.Jurgenov Kazak Devlet Sanat Akademisi
Doç. Dr. Nazima SEİTOVA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Doç. Dr. Nuriya FAZILBAYEVA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Doç. Dr. Janna MUSTAFİNA
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Dr. Aygul JANSERİKOVA
“Kazak Öner” Kazak Elsanatları Federasyonu Başkanı
Dr. Arman NURMAKHAMATULY
TÜRKSOY Kültür ve Sanat Daire Başkanı
Dr. Öğr. Üyesi Said GALİMJEANOV
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi
Öğretim Üyesi Vladimir Grigoryan
“Symbat” Tasarım ve Teknoloji Akademisi

Kırgızistan:

Prof. Dr. Burul TASHTOBAEVA
İ.Razzakov Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Damira AYTIKEEVA
N.İsanova Kırgız Devlet Mimarlık Üniversitesi

Türkiye:

Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Başkent Üniversitesi
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR
İzmir Ekonomi Üniversitesi
Prof. Dr. Günay ATALAYER
İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin ÖNLÜ
Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe Yaşar ÇEĞİNDİR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ozanay OMUR
Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ziynet ÖNDOĞAN
Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Beyhan PAMUK
Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice HARMANKAYA
Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Kenan SAATÇIOĞLU
Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa Fikret ATEŞ
Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Serdar Egemen NADASBAŞ
Atılım Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim AYDINÇ BOLAT
İstanbul Aydın Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim Tuğba ARABALI KOŞAR
Çukurova Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Alev ÇIRPICI
Beykent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ece Nükhet ÖNDOĞAN
Ege Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe SAKARYA
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nuray ER BIYIKLI
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Pınar TÜRKDEMİR
Başkent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şükran ÇAKMAK
Uludağ Üniversitesi

Başkurdistan (RF):

Doç. Dr. Olga Andrianova
Ufa Devlet Petrol Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Lyubov Habibullina
Ufa Devlet Petrol Teknik Üniversitesi
Elena Nechvaloda
R.G. Kuzeev Etnolojik Araştırmalar Enstitüsü

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. Arman NURMAKHAMATULY

FOTOĞRAFLAR

Vügar NOVRUZOĞLU
Fahrettin BECEREN

TASARIM

Ezgi ZORLU

BASKI

Arslanoğlu Matbaacılık
İvedik OSB 1354. Cadde 138/28 Yenimahalle / Ankara
Sertifika No: 46164

ISBN

978-605-72820-3-3

Makalelerin içeriğinden, makalelerde yer alan gerçeklerin, alıntılarının, istatistiksel ve diğer verilerin, adların, başlıklarının, yazım kurallarının ve diğer bilgilerin doğruluğundan yazarları sorumludur.

Bu yapının bütün hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler yayımcıdan önceden yazılı izin alınmadan tümüyle ya da kısmen yayınlanamaz, elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt vesaire araç ve ortamda çoğaltılamaz ve iletilmez.

İÇİNDEKİLER

I. OTURUM

DİVANÜ LUGÂT'İT TÜRK'ÜN ENGİN DÜNYASINDAKİ ZENGİNLİKLERDEN 'KADIN'A DAİR GİYİM-KUŞAM VE SÜSLENME KÜLTÜRÜ • NESRİN KARACA / 2

"PERA PALAS'TA GECE YARISI" ADLI TÜRK DİZİSİNDEKİ KADIN KARAKTERLERİN KOSTÜM ANALİZLERİ • DOÇ.DR. ÇİMEN BAYBURTLU,
DR. ÖĞR.ÜYESİ DEMET ÖZNAZ, PROF.DR. NURİYE İŞGÖREN, DR. ÖĞR.ÜYESİ GÜLHAN ACAR BÜYÜKPEHLİVAN / 16

MARAŞ GÜLÜ DESENİ İLE İŞLENMİŞ NOSTALJİK KANEVİÇELERİN MODERN TÜRK KADIN MODASINA ENTEGRE EDİLEREK ÖZEL TASARIM BİR GELİNLİĞİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ • DR. SÜREYYA KOCATEPE / 28

İLETİŞİM DİLİ OLARAK ANADOLU KADIN BAŞLIKLARINDA ÇİÇEKLER • ÖĞR. GÖREVLİSİ H. MERYEM İMRE, DR.ÖĞR.ÜYESİ SİNEM BUDUN GÜLAS / 34

GELENEKSEL KADIN GİYİM-KUŞAM KÜLTÜRÜNDEN YANSIMALAR: "AVŞARLAR" • ÖĞR. GÖREVLİSİ GİZEM ANŞİN GÜRTEKİN / 44

II. OTURUM

MODA ENDÜSTRİSİNDE HAUTE COUTURE: II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI DÖNEM • DOÇ. DR. ESRA VAROL, DR.ÖĞR.ÜYESİ MENEKŞE SAKARYA / 54

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMIYLA GELENEKSEL BAYBURT EHRAMININ GÜNCEL KADIN GİYSİLERİNDE DENEYİMLENMESİ • DR. ÖĞR. ÜYESİ CANTÜRK ÖZ,
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞÜKRAN ÇAKMAK, PROF. DR. NEŞE YAŞAR ÇEĞİNDİR / 62

1930'LU YILLARDA TÜRKİYE KADIN MODASINDA AVRUPA ESİNTİSİ • AYŞE NUR REÇBEROĞULLARI / 70

ÖRME VE DOKUMA KUMAŞLARDA ORİGAMİ VE PİLİSE UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA • ÖĞR. GÖR. NURAY ÖZ CEVİZ, GÜLCAN KUTLU / 78

III. OTURUM

KAZAKİSTAN'IN TUNÇ ÇAĞI PETROGLİFLERİNDE KADIN (ANA TANRIÇA) İMGESİNİN GÖRÜNTÜSÜ • SAİD GALIMZHANOV, NAZİMA SEİTOVA / 90

İSLAM MİNYATÜR KİTAPLARINDA KADIN FİGÜRLERİ • VLADİMİR GRIGORYAN, BALNUR ASANOVA, ZHANNA MUSTAFİNA / 98

GEÇMİŞTE VE GÜNÜMÜZDE KARMAŞIK BİR TARİHSEL VE KÜLTÜREL FENOMEN OLARAK BAŞKURT GELENEKSEL KIYAFETİ • ELENA NECHVALODA / 106

3D MODA TASARIM YAZILIMINDA AVATAR ÖLÇÜLENDİRME; TÜRK KADIN VÜCUT TİPİ • DR. ÖĞR. ÜYESİ DERYA TATMAN, DR. ÖĞR. ÜYESİ. ÖZGE URAL / 114

TARİH ÖNCESİNDEN GÜNÜMÜZE KADIN TASVİRLERİ • UZMAN ARKEOLOG FUNDA YÜKSEL ÖZER / 122

IV. OTURUM

SARAYLI BİR NAKKAŞ'IN KİYAFET ALBÜM YAPRAKLARINDA KADIN İMGESİ: GİYİM VE GELENEK • GÖKÇE ORUÇ / 134

ULUUMAY VAKFI OSMANLI HALK KİYAFET VE TAKILARI ÖZEL KOLEKSİYONUNDAKİ KİYAFETLERİN TARİHSEL KÖKENLERİ VE BİRLİK İÇİNDEKİ ÇEŞİTLİLİĞİ
• FEYZA ULUUMAY GÖKALP / 142

GELECEĞİN GELENEKLERİ: EĞİTİM VE TASARIM ARAŞTIRMALARI PROGRAMI • PROF. HEDVIG HARMATI / 156

GİYSİ TASARIMI YOLUYLA GELENEKLERİN AKTARILMASI - MACAR EL SANATLARI OKULU ÖRNEĞİ • BOGLÁRKA NÉGYESI / 164

V. OTURUM (ONLINE)

AKADEMİK ÇİZİMDE KADIN İMGESİNİN RESMEDİLMESİNE İLİŞKİN METODOLOJİ • RAMAZAN MIZANBAYEV, YELZHAN KUSHEKBAYEV, ALFIYA KAYRATKYZY / 170

GÖÇEBE KADINLARIN ZAMANA MEYDAN OKUYAN KÜRK GİYSİLERİ • KIDIR AİTULENOVA, AYNUR ASANOVA, NURİYA FAZILBAYEVA / 178

KAZAKİSTAN'IN MODERN SANATSAL VE SOMUT KÜLTÜRÜNDEKİ GELENEKLER VE YENİLİKLER: ETNOSTİL • SABIRKUL ASANOVA, VLADİMİR GRİGORYAN, GALİNA SKOBELEVA / 184

EĞİTİM TASARIMINDA ETNOKÜLTÜREL YÖNELİM • LYUBOV KHABIBULLINA 194

KIRGIZ KADIN ELBİSESİ: MODERN DÖNÜŞÜMLER • DOÇ. DR. AINURA CANDYBAEVA, DOÇ. DR. MUSTAFA GENZ / 204

KAZAK GELENEKSEL TOPLUMUNDA “KERBEZ” MODASININ DURUMU • MERUERT KURMANGALİYEVA / 210

AZERBAYCAN MODERN TASARIMCILARININ ÇALIŞMALARINDA ETNİK GELENEKLER • SEVİL SADIKHOVA / 218

HALK SANATLARI GELENEKLERİNE DAYALI MODA ENDÜSTRİSİ UZMANININ MESLEKİ YETERLİLİK OLUŞUMU • DOÇ. DR. OLGA ANDRIANOVA / 226

V. OTURUM

GÖÇEBE KIRGIZLARIN “ELEÇEK” GELENEKSEL KADIN BAŞLIĞI • AİDAİ ASANGULOVA / 234

AZERBAYCAN'DA YENİ SANAT DALI: DERİ ÜZERİNDE RESİM • PERVANE EYYUBOVA 240

SAKSON DÖNEMİNDEN XX. YÜZYILA KADAR ORTA ASYA VE KAZAKİSTAN'DAKİ KADIN BAŞLIKLARININ GELİŞİMİ • MÜSLİM JUMAGALİYEV / 246

KIRGIZ KADIN TASARIMCILARININ SANATSAL HAYATI VE GELİŞİMİ • PROF. DR. BURUL TASHTOBAEVA, DOÇ. DR. DAMİRA AİTYKEEVA / 268

I. OTURUM

“PERA PALAS’TA GECE YARISI” ADLI TÜRK DİZİSİNDEKİ KADIN KARAKTERLERİN KOSTÜM ANALİZLERİ

DOÇ.DR. ÇİMEN BAYBURTLU

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ

DR. ÖĞR.ÜYESİ DEMET ÖZNAZ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

PROF.DR. NURİYE İŞGÖREN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

DR. ÖĞR.ÜYESİ GÜLHAN ACAR BÜYÜKPEHLİVAN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU

Özet

Bu çalışmada tüm dünyada en çok izlenen dijital kanallardan birinde yayınlanan önemli Türk dizi filmlerinden biri olan “Pera Palas’ta Gece Yarısı” dizisindeki ana karakterin giydiği kostümler incelenmiştir.

Türkiye’de radyo ve televizyon yayıncılığının devlet eliyle gerçekleşmesi 1964 yılında kurulan TRT ile başlamıştır. Özel kanalların yayın hayatına başlamasının ardından uydu ve kablo yayıncılığı da gündeme gelmiştir. Günümüze gelindiğinde tüm dünyada dijital yayın platformlarının televizyonların yerine tercih edilir hale geldiği görülmektedir.

Türkiye, dijital yayın platformları açısından zengin bir ülkedir. Türkiye’de şu anda aktif olarak kullanılabilen ücretli platformlar arasında yer alan Netflix’in yapılan araştırmalarda televizyonlardan sonra en çok tercih edilen dijital platformlardan biri olduğu ortaya çıkmıştır.

Akademik çalışmalar içinde dizi ve sinema filmleri birçok açıdan incelenmiştir. Filmlerin ekonomik göstergelerinin incelendiği akademik çalışmaların yanında tüketiciyi etkileme ve pazarlama teknikleri açısından filmlerin yarattığı etkiler de incelenmiştir. Anne ve baba, kadın ve erkek ikilemlerinde karakter analizlerinin de yapıldığı makalelere demografik ve sosyolojik açıdan karakterlerin irdelendiği akademik çalışmalar da eşlik etmektedir. Bu çalışma ile Türk kadın karakterinin moda ile olan ilişkisi Pera Palas’ta Gece Yarısı dizisi ile ortaya konmaktadır.

Tüm dünyada yayınlanabilen dijital platformlardan birinde yayınlanan dizilerden biri olan Pera Palas’ta Gece Yarısı dizisinin tüm bölümleri izlenmiş ve dizide yer alan ana karakterin tüm kostümleri analiz edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında dizideki ana kadın karakterin kostüm çözümlemesi ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Dizileri, Pera Palasta Gece Yarısı, Kadın, Moda, Kostüm.

COSTUME ANALYSIS OF FEMALE CHARACTERS IN THE TURKISH TELEVISION SERIES NAMED “MIDNIGHT AT THE PERA PALACE”

Abstract

The aim of this study is to examine costumes worn by the main character in “Midnight at the Pera Palas”, which is one of important Turkish TV series broadcasted on one of the most popular digital channels all over the world.

State radio and television broadcasting in Türkiye started with TRT, the national radio and television channel established in 1964. After private channels started broadcasting, satellite and cable broadcasting also came to the fore. Nowadays, people all over the world tend to prefer digital broadcasting platforms rather than television.

This is also true for Turkey which is a country rich in digital broadcasting platforms. As a digital platform which is subject to subscription fees, Netflix, is being actively used in Turkey where it has become the most popular digital platform after televisions according to the results of surveys carried out in this respect.

Within this framework, TV series and movies have been analyzed under various aspects in academic studies on economic indicators of the films, their influence on the audience and marketing techniques, role models of mother and father, woman and man and dilemmas they are sometimes confronted with as well as the impact of demographic and sociological components on them. This study more particularly sheds light upon the relationship between the Turkish female character and fashion in the series “Midnight at the Pera Palas” which is broadcasted on a digital platform and is accessible all over the world.

To carry out this study, all episodes of the Midnight series were watched and all the costumes of the main character were analyzed. In the light of the data obtained, the costume analysis of the main female character in the series was revealed.

Keywords: Turkish TV Series, Midnight at the Pera Palace, Women, Fashion, Costume.

Giriş

Film ve dizi endüstrisinin son yirmi yılda muazzam değişiklikler geçirdiği görülmektedir. Özellikle dijital platformun etkin olarak yaygınlaşması ve izleyiciler tarafından tercih edilmesi oldukça istikrarlı olan bir yapının çeşitli unsurlarının da değişmesine neden olmaktadır. Bilgi teknolojisindeki gelişmeler, film çekimi, dağıtımı ve tüketimi için yeni yollar açmaktadır (Bug, 2020; 1).

TDK'da dizi filmler sözcüğü, *"bölümler hâlinde yayımlanan ve çoklukla aralarında konu bütünlüğü olan film, dizi, televizyon dizisi"* olarak tanımlanmıştır (URL 1).

Dijital yayıncılık, televizyon yayını dijital platform üzerinden sağlayan, yani analog olarak elde edilen ses ve görüntüleri internet aracılığıyla alıcılara iletilmesini sağlayan sistemdir. (Ümit ve Sancaklı, 2020; 248). Dijital yayıncılık son yıllarda hızlı bir ivme kazanmıştır. Akıllı telefonlar, tabletler veya akıllı saatler gibi mobil cihazlar internet aracılığı ile videoları sürekli izlenebilir hale getirmiştir (Bug, 2020; 140). Böylece insanlar izlemek için eve bağlı kalmak yerine her yerde istedikleri her şeyi izleme olanağına sahip olmuşlardır. 1997 yılında kurulan Netflix, günümüzde en çok izlenen dijital yayın platformlarından birisidir. Netflix'in akabinde birçok şirket kendi dijital yayın platformlarını oluşturmaya başlamıştır (Ümit ve Sancaklı, 2020; 248).

TDK'ya göre kostüm ise, *"Ceket, pantolon ve bazen de yelekten oluşan erkek takım giysisi ve sinema ve tiyatrodaki rol gereği giyilen kıyafetlerin genel adı"* olarak iki şekilde tanımlanmıştır (URL 1).

Kostümler, bir film yapımcısının bir hikâye anlatmak için sahip olduğu araçlardan biridir (Landis, 2012; 12). Filmlerdeki kostümler, yönetmen ve senaryonun ihtiyaçlarını karşılamak için tasarımcı tarafından o an için yapılır. Kostüm tasarımı, bir prodüksiyon senaryosu tarafından yaratılan karakterlerin kişiliklerini yansıtan, giysi ve aksesuar yaratma eylemidir. Kostüm tasarımı, saç modeli, makyaj ve sakal dahil olmak üzere bir karakterin genel görünümünü tasarlamayı içerir (Nance, 2009; xiv). *"Kostümler film, tiyatro veya dizi film içinde karakterlerin, mekânın üzerindeki ilginin artmasını, izleyicinin kendini okurgunun içinde bulmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda bir karakteri kitap sayfasından çıkaran ve üç boyutlu dünyaya taşıyan bu performans türlerinde kostümler karakterleri biçimlendirerek bir görsel anlatıcı rolünü oynarlar"* (Kurland, 2004; 2 aktaran Ziaei, 2014; 7). Bu açıdan önemli bir görev üstlenen kostüm tasarımcısı, oyuncuların bir gösteride

giydikleri giysi ve aksesuarları tasarlayarak her karakterin görünümünü yaratır (Nance, 2009; xiv). İzleyiciyi kurmaca dünyanın içine alabilmek için *"oyuncu ile kostüm arasında gerek karakteristik gerekse görsel bakımdan güçlü bir bağ olmalıdır. Çünkü oyuncu rolünü gerçekleştirirken kostümü de onunla hareket eder, onunla mücadele verir, onunla sona ulaşır"* (Bellman, 1983:245 aktaran Güzel ve Zor, 2021; 101). İzleme anında filmlerdeki veya dizi filmlerdeki kıyafetler belki çok fark edilmezler ama seyirciyi etkilemek gibi bir özellikleri vardır (Landis, 2012; 11). *"Kostümün gerek oyuncuya ve filme gerek iletişime gerekse mesaja sağladığı katkıyı belirgin şekilde ortaya koyabilmek için kostüm üzerinden yaratılan söylemin doğru okunması gerekir"* (Güzel ve Zor, 2021; 101) İzleyici filmin dünyasına dalmakta ve kendisini bir karakterle özdeşleştirmektedir. Filmler nasıl hareket edileceğini ve özellikle bu kişi gibi nasıl giyinileceğini göstermektedir. Bu açıdan moda ve filmin ortak noktaları, karşılıklı etkileşimin bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kostüm Tasarımcısı; oyuncu dışında, hikayedeki insanları hayata geçirmekten en çok sorumlu olan kişidir. Kostüm tasarımcısının sanatı, senaryoyu insan yapan eşsiz bireylerin yaratılmasında yatmaktadır (Landis, 2012; 482).

Görsel 1: Blake'in Inés'in kostüm illüstrasyonu

Görsel 2: Goya'nın Hayaletleri'ndeki kostüm

Görsel 3: Pera Palas

Yvonne Blake, modern bir filmde tasarımcının rolünü şöyle açıklamaktadır: *"Benim için kostüm tasarımı ve moda çok çok farklı iki unsurdur. Bir insan yaratmaya çalışıyorum. Bu kişinin psikolojisini ve neden bu şekilde giyinmesi gerektiğini inceliyorum. Bir tasarımcının "doğru yapması" gereken o kadar çok şey var ki. Kostümler, senaryonun belirli bir anında karakterin psikolojik, sosyal ve duygusal durumunu somutlaştırır"* (Görsel 1-2), (Landis, 2012; 49).

TDK sözlüğünde giyim, “giyme biçimi”; giysi ise “her türlü giyim eşyası, giyecek, elbise, kıyafet, esvap” olarak tanımlanmaktadır (URL 1).

İnsanın varoluşu ile özellikle dış ortamın etkilerinden korunmak amacı ile başlayan giyinme olgusu; insanın temel ihtiyaçları arasında yer almasına rağmen, günümüzde giyimin yalnızca “korunmak, örtünmek” değil de “farklı olmak amacı ile giyinmek” olarak görülmesi üzerine moda kavramı ortaya çıkmış ve birlikte anılır olmaya başlamıştır (Öndoğan ve Öndoğan, 2021; 11). Giysi, iklim şartlarına uyum ile birlikte fonksiyonel açıdan kullanan kişi için önemli olup, günümüzde insan ile paralel bir şekilde önemli evrimlerden geçerek bazen tehdit ve baskı, bazen de özgürlük simgesi olarak kullanılarak, sistemi zorlar hale getirilmiştir (Çeliksap, 2015; 62).

TDK’ye göre moda; “belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni, bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük durumunu ifade etmek için veya başka bir ifadeyle değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik ve toplumsal beğeni” durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır (URL 1).

Moda terimi çok geniş bir referans çerçevesine sahip olmasına rağmen, moda endüstrisi öncelikle giyim, aksesuar ve ayakkabı tasarımı, üretimi, satışı ve tanıtımı ile ilgili işletmelere odaklanma eğilimindedir. Giyim, medyada moda konularını ifade etmek için kullanılan en yaygın araçtır (Öndoğan ve Öndoğan, 2021; 12). Moda kavramı; doğrudan giyimle ilişkilendirilse de sadece giyimle ilgili değildir. Toplumun belirli bir kısmı tarafından paylaşılan ortak zevklerin, geçici yaşama ve hissetme biçimlerinin, zamanla daha geniş topluluklarda, sunulan yeni biçimlere özendiren, kendini adapte etmeyi sağlayan, taklit edilmeye ve uyumlandırılmaya çalışılan, belirli alanlarda toplumsal davranış, düşünce veya kullanımların değişim sürecidir (Öndoğan ve Öndoğan, 2021; 16). Dar anlamıyla Moda, bir dönemin maddi kültürünü; giysi, şapka, ayakkabı, aksesuar, mimari, renk, eşya, teknoloji gibi yaşam alanlarında dönemi yaşayanların ekseriyetle izlenebilecek sosyo psikolojik eğilimlerin tümünü kapsamaktadır (Çepni, 2019; 6).

Çalışmada yer alan dizinin ana mekânı olan Pera Palas Oteli ise; İstanbul’un en ihtişamlı yapılarından biridir. Otelin yapımı 1982 yılında başlamış ve Ekim 1983 yılında açılmıştır (Görsel 3). İstanbul’da Osmanlı sarayları dışında elektrik verilen ilk yapıdır. Ayrıca ilk elektrikli asansöre ve sıcak suya sahip olması da önemli bir özelliğidir. Atatürk’ün 101 numaralı odada uzun süre kalması sebebiyle doğumunun 100. yılında bir müze oda haline getirilmiştir.

Bu niteliği nedeniyle, Pera Palace bir “müze-otel” konumundadır (Ayan). Jak Deleon’un Pera Palas oteli hakkında yazdığı kitap, İngilizce ve Türkçe olarak sadece 500 adet basılmıştır. Pera Palas’ın sadece tarihte değil aynı zamanda sanatta ve edebiyatta da yeri olmuştur (Hakikatler, 1991).

1. Giyim ve Moda

1900’lerin başlarında; sanayileşmenin getirdiği yeniliklerle birlikte gelir düzeyinin artması, orta sınıfın yaşam koşullarının iyileşmesi gibi etkenlerle farklı bir yaşam stili ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak kadın kıyafetlerinde tasarım eğilimleri değişmiş, önceki yüzyılın kabarık etekleri ve ağır kumaşlarının yerini hareketli yaşam şekline uyum sağlayabilen hafif kumaşlardan üretilmiş giysiler almıştır. (Görsel 4) Bu yıllardaki politik, teknolojik ve toplumsal alanlarda yaşanan köklü değişimlerle sosyalizm ve liberalizm akımlarındaki gelişmelerin modaya etkileri görülmeye başlamıştır.

Elbiselerin yakaları, sırt ve ön yaka kısımları eşit açıklıkta bırakılarak, kenarları dantel veya tül fırfırlarla süslenmeye başlanmıştır. Etekler ilk başlarda diz hizasına kadar düz inerken, dizden aşağı pileti ya da büzgü ile çan şeklini almıştır. Sonraları etek-ceklet, etek-bluz gibi iki parçadan oluşan kadın giyimi moda olmuştur. Giysilerin formları daha düz, arka etek boyları ise daha kısa dantel, şifon gibi malzemelerin kullanımıyla da giysiler çeşitlenmiştir. (Görsel 5), (Çepni, 2019; 20).

Görsel 4: 1900’lerde Kadın Modası

Görsel 5: 1910’larda Kadın Modası

Görsel 6: 1920’lerde Kadın Modası

Dönemin üst giyim parçalarının en belirgin özelliği, dantel, boncuk işlemleri ve fırfır şeritlerin kullanımı ile zenginleştirilmiş görünüm olmuştur. Göğsü daha şişkin gösteren önden kabarık bluzlarla birlikte korseler giyilmiştir. Yakalar hafif kumaşlarla veya dantelle yükseltilmiştir (Görsel 6). Geniş siperlikli şapkalar tüylerle süslenmiş, zaman zaman bu tüyler siperlikleri örtecek derecede fazla kullanılmıştır. İlerleyen yıllarda şapkalar küçülse de

tüy kullanımından pek vazgeçilmemiştir. Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında; sanayileşmenin etkileriyle kadınların iş yaşamına katılımı, sosyalleşme, kentleşme, savaş, özgürleşme, bağımsızlık hareketleri gibi etkilerle dönemde kadın modası değişime devam etmiştir. Bu değişim ile giysiler, günlük yaşama uyumu kolaylaştıracak formlara dönüşmüştür. Bu dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu'nda saray veya çevresine mensup Türk kadınlarının kıyafetlerinde, 1800'lü yılların ortalarında başlayan batılılaşma hareketlerinin etkileriyle, batılı tarzda kıyafetler sınırlı da olsa görülmektedir.

2. Metodoloji

Bu çalışmanın amacı, 2022 Türk yapımı olan Netflix'in "Pera Palas'ta Gece Yarısı" adlı dizisini kostüm tasarımı açısından incelemektir. Türk dijital platformlarında yayınlanan bu dizi kaliteli bir tarihi ve dram türünü temsil etmektedir. Bu tür yapımlarda kostüm ve moda gösterilen özen oldukça önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada da konu edilen kostümlerin özellikleri ile o kostümleri giyen oyuncuların giysiyle uyumlarının incelenmesinin hem kostüm tasarımcılarına hem de bu konuda çalışmalar yapan araştırmacılara faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda "Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizisinin baş kadın oyuncusunun sekiz bölüm boyunca giydiği tüm (13) kostümler incelenmiştir.

Hikâye aynı zamanda Charles King'in "Midnight at the Pera Palace" adlı romanının uyarlamasına dayanmaktadır. Senaryo, kitabın aksine kurgusal bir dünyada geçmektedir. Dizin yayınlanmaya başlaması ile birlikte roman ve film karşılaştırmalı olarak incelenmeye başlanmıştır. Cumhuriyet gazetesi; *"Kitap Türk, Kürt, Alevi, Sünni, Rum, Ermeni ve Hristiyan ayrımı olmaksızın dönemin İstanbul'unda tüm halkın birlikte uyumlu yaşadığı, her kültürün geleneğinin bir diğeriyle birlikte yer aldığı günlük yaşamın ve tüm bileşenlerin etkisiyle ortaya çıkmış karma bir dili olan dönemin İstanbul'unu' büyüleyici bir analiz yöntemi ile anlatıyor."* ifadeleri ile desteklemektedir (URL 2). Filmin geçtiği zaman dilimlerinde moda, eğlence, partiler ve savaş inanılmaz derecede zengin bir kurgu, dekor ve kostüm ile karakterize edilmiştir. Filmdeki atmosfer izleyicileri oldukça etkilemektedir.

Tablo- 1: Pera Palas'ta Gece Yarısı Dizisi'nin Künyesi

Format	Tür	Uyarlama	Senarist	Yönetmen	Başrol	Görüntü Yönetmeni	Sanat Yönetmeni
İnternet dizisi	Dram/Tarihi	Charles King'in "Midnight at the Pera Palace"	Elif Usman	Emre Şahin, Nisan Dağ	Hazal Kaya, Tansu Biçer, Selahattin Paşalı	Cilint Lealos	Eray Bintaş
Kostüm Tasarımı	Prodüksiyon Tasarımı	Mekân	Sezon / Bölüm Sayısı	Gösterim Süresi	Yapım Şirketi	Yayın Tarihi	
Çevren Sarayoglu	Zeki Sarayoglu	Pera Palas, İstanbul, İzmit (Sekapark)	1 / 8	45 dakika	Karga Seven Pictures	3 Mart 2022	

Dizi, genç bir gazeteci olan Esra'nın Pera Palas Otelinin 130. yılı ile ilgili bir yazı hazırlanmasının istenmesiyle başlar.

1. Bölüm Yolculuk: Pera Palas Otel'i'nin tarihini araştırmakla görevlendirilen gazeteci Esra, gizemli bir şekilde oteldeki zaman tüneline 1919 yılına gider ve tesadüfen Atatürk'e yapılacak olan korkunç bir plandan haberdar olur.

2. Bölüm Kökler: Peride'nin yerine geçen Esra, onun amacını gerçekleştirerek tarihin akışını düzeltmek için işe koyulur. Bu arada peşindeki Halit'i savuşturmanın bir yolunu bulmalıdır.

3. Bölüm Gizli: Peride'nin günlüğünde yazarları Esra'ya anlatan Ahmet, otelin sırlarını öğrenmek için Dimitri'yi bulmalıdır. Fahrettin ise George'un hain planlarını Esra'ya açıklar.

4. Bölüm Mefkud: Dimitri, Ahmet'i tuzağa düşürür. Esra suikast planını öğrenebilmek için bir dümen çevirir ve Mustafa Kemal'i uyarır. Fakat George, Esra'yı can evinden vurur.

5. Bölüm Men Dakka Dukka: Ahmet, Dimitri'nin gizli hazinesini ele geçirir. George baskıyı arttırırken Esra, Halit'i gizlice izler ve onun gerçek yüzünü görür. Ahmet geçidin tehlikelerini öğrenir.

6. Bölüm Hayat-ı Memat: Halit yaşam mücadelesi verirken Ahmet'in varlığı da tehlikeye girer. Her ikisini de kurtarabilmek için zamanda seyahat eden Esra tanıdık simalarla karşılaşır.

7. Bölüm Yüzleşme: Esra, Dimitri'nin iddiası konusunda Halit'le yüzleşir. Bulunan bir delil sayesinde Peride'nin gerçek katilinin kim olduğu anlaşılır. George, Halit'e tezgâh kurar.

8. Bölüm Zenberek: Sonya geçmişini değiştirmenin yolunu bulur. Esra, George'a tuzak kurar ve Reşat'tan yardım ister. Önemli bir görevi yerine getiren Esra tüm sevdikleriyle vedalaşır.

3. Bulgular

3.1. Birinci Bölüm “Yolculuk”

Görsel 7: Gazeteci Esra'nın kostümü, 2022

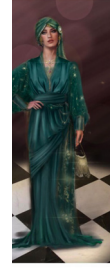

Görsel 8: Gazeteci Esra'nın kostümü, 1919

Görsel 9: Gazeteci Esra'nın kostümü, 1919

Birinci bölümün ilk kostümü Gazeteci Esra'nın kostümüdür (Görsel 7-8-9). Dizinin farklı bölümlerinde yapılan geri dönüşlerde bu kostüm zaman zaman karşımıza çıkmaktadır. Oversize formda ve diz altı boyda olan gri kaşe palto düğmesizdir. Paltonun cepleri yan dikişlerinden çıkmaktadır, arka ortası çift iğne dikişli olan palto düz kesimli, ceket yakalı ve takma kolludur. İçine giyilen beyaz triko kazağın önü ve arkası V yaka dekolte formda, arka tarafta ise bir yaka bandı mevcuttur. Kol uçları neredeyse parmaklarının arasına girecek kadar uzanan kazağın kol ağzı lastikleri ise oldukça deforme olmuş ve esnemiştir. Kazağın beli pantolonun içine sokulmuştur. Lacivert denim bol pantolon spor modelde, üstten cepli, paçaları sökük püsküllü ve oldukça uzundur. Pantolonun belinde kızıl kahverengi kalın ve büyük tokalı spor kemer bulunmaktadır. Beyaz yüksek platform tabanlı bağcıklı spor ayakkabı ile hardal rengi çapraz takılan büyük deri çanta giysi tamamlayıcısı olarak kullanılmıştır. Renkli doğal taşlardan kolye, halka altın küpe, sol elinin orta parmağında siyah akik taşlı altın yüzük, sağ elinin işaret parmağında yeşil taşlı, orta parmağında ise siyah taşlı altın yüzükler kostümü tamamlamaktadır.

Görsel 10: Feride'nin Kostümü, 1919. Çevren Sarayoğlu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 11: Peride'nin kostümü, 1919

Görsel 12: Peride'nin kostümü, (Esra'nın üzerinde) 1919

Birinci Bölümün ikinci kostümü Peride'nin kostümüdür (Görsel 10-11-12). Kostüm iki ayrı elbiseden oluşmaktadır. İç kısımda giyilen elbise yeşil payetli kumaştan üretilmiştir. Oldukça uzun olan elbisenin arkasında yaklaşık 50 cm uzunluğunda bir kuyruğu da bulunmaktadır. Elbisenin kol ağzı lastik ile büzülerek balonumsu form kazandırılmıştır. Üstte giyilen dar kesimli elbise ise yeşil saten ve dantelden oluşmaktadır. Dantel, elbisenin kollarında kullanılmıştır. Kollar, içinden başka bir giysinin giyilmesine olanak tanıyacak kadar bolluğa sahiptir. Kolun uç kısımları oldukça bol formda estetik görüntü sağlayacak bir kesime sahiptir. Kostümün belinde yer alan yeşil şifon korsaj kemer yaklaşık 15 cm genişliğindedir. Kemer ile giysinin anvelop kapaması sağlanmaktadır. Üst beden, içerideki giysiyi gösterecek kadar derin göğüs dekoltesine sahiptir. Omuzda yer alan beş adet küçük pile ile yapılan drapaj giysinin göğsü tamamen sarmasına ve estetik bir form kazanmasına olanak tanımaktadır. Giysinin yaka kenarları pul ve boncuklardan oluşturulmuş sutaşı ile çevrelenmiştir. Korsaj kemer sol tarafta kapama işlemini gerçekleştirirken etekte sekiz adet büyük pile ile yapılan drapaj etek kısmına bolluk kazandırmıştır. Drapajın altından iç kısımdaki payetli elbisenin görünür olması da estetik açıdan kostüme katkı sağlamaktadır.

Kapama işleminde kullanılan kapama aracı altın taşlı bir broştur. Başında kullanılan bone de iç elbisede kullanılan yeşil payetli kumaştan üretilmiştir. Bonenin üzerine drapaj ile sarılan şifon kumaş da korsajda kullanılan şifon kumaş ile aynıdır. Şifon kumaşın etrafında yer alan sutaşı da elbisenin yaka çevresinde kullanılan ile aynıdır. Yeşil uzun saten eldiven üzerine takılan yüzük, kolye ve küpe ile takımdır. Takılar yakut ve elmas taşlarla bezenmiştir.

Sol bilekte yer alan bilezik saçta yer alan toka ile benzerdir. Kostümü tamamlayan çanta ve ayakkabısı dore, çorap ise siyah danteldendir. Bu kostüm dizinin farklı kısımlarında tekrar tekrar görüntüye gelmektedir. Giysinin dış mekanlarda kullanılması sırasında üzerine giyilen dış giysi yeşil kadife kumaştandır.

3.2. İkinci Bölüm “Kökler”

İkinci bölümün ilk kostümü Esra'nın Peride kimliği ile giydiği ilk kostümdür. Uzun giyside gece mavisi saten, kadife, devore kadife ve şeffaf şifon kumaşlar kullanılmıştır. Şifon kumaş giysinin ön ve arka roba kısımlarında kullanılmıştır. Giysinin içinde yer alan askılı gece mavisi saten iç elbise giysinin sırt ve göğüs dekoltealarını kamufle etmektedir. Giysinin yakası havuz yaka formundadır. Bedeni devore kadife kumaştan üretilen üst elbisenin arkasında kalça hattına kadar alttan delikli siyah inci düğmeler yer almaktadır. Belden kesikli elbisenin belinde yaklaşık 10 cm genişliğinde kadife kumaştan korsaj kemer yer almaktadır. Penslerle bedene oturarak diz üstü hizasına kadar inen elbisenin etekleri evaze formdadır ve evazelik arkada kuyruk oluşturacak şekilde devam etmektedir. Elbisenin etekleri oldukça uzundur. Takma kollu olan elbisede kollar da bedendeki evaze forma eşlik eder bir durumdadır ve kadife kumaştan üretilmiştir. Boynundaki inci kolye, kulağında inci küpe bir uyum içindedir.

Görsel 13: Peride'nin Yatak Kıyafeti. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 14: Peride'nin ikinci bölümde giydiği kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

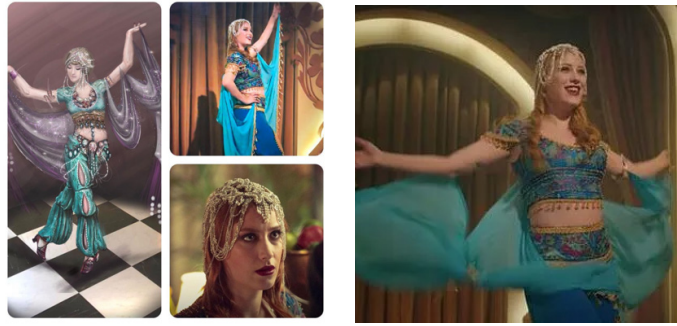
Bu bölümün ikinci kostümü bir bütünlük göstermeyen yatak kıyafetidir ve gecelik ile sabahlıktan oluşmaktadır (Görsel 13). Giysi, Esra'nın Peride kimliği ile giydiği ikinci kostümdür. Gecelikte yer alan süslemeler dantel

ile sağlanırken bu durum sabahlıkta farklı bir kumaş yapısı olan brode ile sağlanmıştır. Her iki giysi de giyenin vücut formunu iyi gösteremeyecek derecede fazlasıyla boldur. Gecelikte kullanılan inciler giysinin gelir düzeyi yüksek hedef kitleye sunulmasında anlamlı bir destek sağlamaktadır.

Peride'nin ikinci bölümde giydiği üçüncü elbise siyah renktedir (Görsel 14). Elbise, üzeri şerit kurdele ve pullarla işlenen şifon kumaştan üretilmiştir. Elbisenin şal yakası ve korsaj kemerinde saten kumaş kullanılmıştır. Elbisenin üst kısmı ten rengi saten kumaş ile astarlanırken, şifon kumaşın altında estetik bir fon hazırlayarak işlemeyi belirgin hale getirmiştir. Alt kısmında kullanılan astar ise siyah satendir. Korsaj kemerin üzerinde ve yaklaşık 20 cm genişliğindeki saten manşet üzerinde yer alan top düğmeler giysiye şıklık kazandırmıştır. Takma kollar manşet ile bileği sarmaktadır. Korsaj kemerin çevresinde yer alan iki sıra kurdele de korsajı belirginleştirirken işlemlerle de uyumluluğu sağlamıştır. Korsajın ucundan başlayan ve iki yana kalça hizasına doğru bedeni çapraz geçip baldır hizasında arka ortada buluşan püskül şeritler altın sim iplikten üretilmiştir. Elbisenin belden aşağı doğru inen kısmı oldukça geniş bir evaze formdadır ve arka kısımda yaklaşık diz hizasından başlayan kuyruk formu elbisenin alt kısmındaki bolluğu arttırmaktadır. Siyah safir küpeler ile kolye ve yüzük bir bütünlük içindedir. Siyah transparan eldiven elbisenin kollarının içine kadar uzanmaktadır. İnce zincir kordonlu küçük çanta da altın rengindedir. Giysinin üst bedeni ve bel kısmı oyuncunun beden formuna uymadığı için oldukça uzun, dar ve yer yer oluşan pot görüntüsü ile karakterin ihtişamını gölgelemektedir.

3.3. Üçüncü Bölüm “Gizli”

Peride'nin kabare oyuncusu kimliğinde giydiği iki parçalı kostüm mavi ağırlıktadır (Görsel 15-16). Alttaki mavi şalvar pantolonun kemeri, üst bedende kullanılan mavi ağırlıktaki desenli kumaştan üretilmiştir. Kalın şifondan üretilen şalvar pantolon dizlerden ve ayak bileklerinden büzülürken vücudu ustalıkla sarmaktadır. Kollardan tutturulmuş turkuaz mavisi şifon kumaş da desenli kumaşın içindeki mavi renklerden biri ile uyum içindedir. Şifon kumaşın etrafı altın renkli simli püskül ile çevrilmiştir. Aynı püskül bluzun kol ağzlarını da çevrelemektedir. İncilerin de süslemeye sağladığı katkı bluzun yakasında ve pantolonun üzerinde oluşturulan boşlukların etrafında görülmektedir. Başı bir bone edasında file gibi kaplayan sim iplikler de incilerle süslenmiştir. Hafif topuklu ve burnu sivri ayakkabılar da altın renktedir. Dış mekâna çıkışta siyah bir pardösü ile giysi tamamlanmaktadır.

Görsel 15: Peride'nin kabare kostümü. **Görsel 16:** Peride'nin kabare Kostümü, 1919 Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Peride'nin üçüncü bölümde kabare oyuncu kimliğinde giydiği ikinci elbise altın renginde pul ve payetlerle desenlendirilmiş dantel kumaştan üretilmiştir (Görsel 17-18). V yakalı kısa kollu olan elbisenin boyu da baldırın üzerinde bitecek kadar kısadır. File çorapların rengi de giyside olduğu gibi altın rengindedir. Giysi, dirseğin üstüne çıkacak kadar uzun kırmızı saten eldiven ile tamamlanmıştır. Bilekten bağlı ve ince topuklu olan ayakkabıda da başındaki bone şapkada da eldivenle aynı tonlardaki kırmızı rengin kullanılmasıyla kostümün bütününe görsel destek sağlanmıştır. Küpe, yüzük ve zincir kolye altındır. Dış mekâna çıkışta giysinin üzerine siyah pardösü giyilmektedir. Pardösünün yakası kadife bedeni ise jakarlı kumaştan üretilmiştir. Pardösünün genel formu, bedenın kıvrımlarını belli etmeyecek bolluكتadır. Boynundan sarkan ve başörtüsü yerine kullanılan şal, küpür danteldir.

Görsel 17: Peride'nin ikinci Kabare Kostümü, 1919

Görsel 18: Peride'nin ikinci kabare kostümü. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

3.4. Dördüncü Bölüm "Mefkud"

Peride'nin dördüncü bölümde giydiği kostüm etek, bluz, pardösü ve yaşmaktan oluşmaktadır (Görsel 19). Bluzun geneli krem rengi dantelden, ön kısmında bulunan roba ise şifon kumaştan üretilmiştir. Roba ince nervürler ile bluzun şık görünmesini sağlamıştır. Bluzun yakası ve kol uçları fırfırlıdır. Robanın üzerinde bulunan kapama kısmında ve kollarda kullanılan düğmeler top formunda alttan delikli inci düğmedir. Takma kol formunun kullanıldığı bluzda kolların bolluğu bedene küçük pileler ile oturtulmuştur. Ön bedendeki bolluk da göğüs üzerindeki küçük pileler ile göğüs pensine ihtiyaç olmadan robayla bütünleşmesini sağlamıştır.

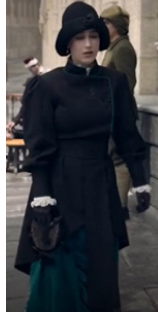
Görsel 19: Peride'nin dördüncü bölümde giydiği kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Bluzun belinin içine sokularak giyildiği eteğin kumaşı genellikle erkek takım elbiselerinde kullanılan renkli ipliklerle dokunarak nefti yeşil tonlarında desenlendirilen yünlü kumaş çeşitlerinden biridir. Yüksek korsaj kemerli eteğin ön kısmında ince biyelerle çapraz şekilde yapılan bağlamalar şık bir kemer görüntüsü yaratmaktadır. Eteğin ön kısmında her iki yanda yer alan pili kaşenin başlangıç noktası yaklaşık olarak oturma yüksekliği hizasındadır. Hem piliyi sağlamlaştıran hem de estetik görüntüye katkı sağlayan üçgen şeklindeki deri parçaları pililerin başlangıç noktalarında yer almaktadır. Ayrıca her iki pilinin üzerinde alttan delikli deri görünümlü ikişer düğme de bulunmaktadır. Elbisenin iç astarında kullanılan dantel, krem renktedir ve zaman zaman görünmektedir. Dış mekâna çıkarken bir önceki giyside kullanılan ferace benzeri pardösünün üzerine kalın şifondan üretilmiş yaşmak takılarak kostüm tamamlanmıştır.

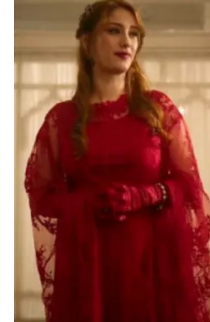
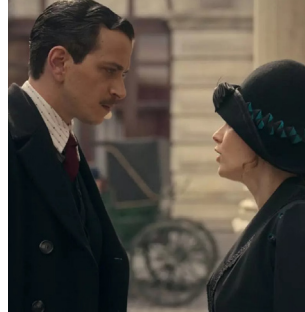
Dördüncü bölümün ikinci kostümünün iç giysisi dizinin diğer sahnelerinde görülememiği için bu kostümde dış giysi olarak kısa bir pardösünün iç kısmında ise şalvarımsı etek ile bluzun kullanıldığı düşünülmekte ancak iç giysinin tam tanımlaması yapılamamaktadır (Görsel 20). Bluzun bir önceki kostümün bluzu olduğu yaka ve kol uçlarından çıkan fırfırlı dantel kumaş görüntülerinden anlaşılmaktadır (Görsel 21). Hâkim yakalı ve asimetrik kapamalı olan manto formundaki dış giysi siyah jakar desenli kumaştan üretilmiştir. Giysinin yaka dahil tüm kenarları petrol yeşili renkteki biye ile çevrilmiştir. Sol tarafındaki yakanın üst kısmında, kemerde ve üçgen formlu arka robasındaki nakış da siyah iplik ile yapılmıştır.

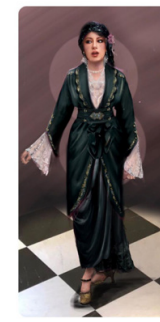
Görsel 20: Peride'nin dördüncü bölümde giydiği ikinci kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 21: Peride'nin dördüncü bölümde giydiği ikinci kostüm, 1919

Görsel 22: Beşinci bölümün ikinci kostümü

Görsel 23: Peride'nin yedinci ve sekizinci bölümde giydiği son kostüm. Çevren Sarayoglu'nun tasarımı ve uygulaması

Görsel 24: Yedinci ve sekizinci bölüm kostümü

Yaklaşık 12 cm genişliğindeki kemer ile şekillendirilen dış giysinin ön orta uzunluğu oturma yüksekliği hizasından başlayıp arka ortada baldır hizasına kadar vücudu çevreleyerek inmektedir. Arka uçtaki sivrilik diğer giysilerde kullanılan kuyruk formunu hatırlatmaktadır. Önde 20 cm genişliğinde ve iç eteğin boyuna yakın uzunlukla bir kumaş bel kemerinden aşağı doğru sarkmaktadır. Peride'nin dizide giydiği tüm kostümler içinde en kısa olanı bu kostümdür. Kollarında yaklaşık 20 cm genişliğinde manşetler yer almaktadır. Manşetlerde kullanılan düğmeler de giysinin ön kısmında ikişer ikişer yerleştirilmiş olan kapama düğmeleri ile aynıdır. Düğmeler kendi kumaşından kaplanmış ve alttan delikli formdadır. Etekte kullanılan saten kumaş biye rengine uyum sağlayacak şekilde yeşil renkte seçilmiştir. Her iki yanda baldır genişliğindeki boşluğun arası kapatılarak giysinin formu etekten şalvara doğru geçiş yapmıştır. Her iki bacağın dış kenarlarına gelecek şekilde giysinin yan kısımlarında küçük inci düğmeler ile süsleme yapılmıştır.

Ayağındaki botların konçları eteğin uçlarına erişecek kadar uzundur. Siyah kaşe kumaştan üretilen kenarları kıvrık şapkanın süslemelerinde giysinin rengindeki biyeler kullanılmıştır.

3.5. Beşinci Bölüm “Men Dakka Dukka”

Beşinci bölümün ilkök kostümü etek ve bluzdan oluşmaktadır. Bordo renkteki dar formlu etek kaşe kumaşındandır. Krem renkli bluzda ise dantel ve kalın şifon kumaşları birlikte kullanılmıştır. Dantel, bluzun ön robasında kullanılmıştır. Bluzun yakası ve kol uçları fırfırlıdır. Kollardaki yaklaşık 20 cm genişliğindeki manşetler bol formdaki kollara çok şık bir hava kazandırmaktadır. Manşetler üzerinde sıralanan düğmeler ise alttan delikli top formunda inci düğmelerdir.

Dar formdaki eteğin geniş kemeri üzerinde renkli işlemeler yer almaktadır. Eteğin kalça hizasında arka ortadan başlayan kuyruk aşağı doğru inerken genişleyerek eteğin ergonomik hale geçmesine katkı sağlamaktadır.

Beşinci bölümün ikinci kostümü kırmızı dantel kumaştan yapılmış uzun bir elbisedir (Görsel 22). Dantel kumaş elbisenin beden kısımlarında yine aynı renk saten kumaş ile desteklenerek kullanılmıştır. Elbisede kapama aracı saten kumaş ile kaplanmış alttan delikli top düğmelerdir. Brit ilikler de saten kumaştan üretilmiştir.

Sadece dantel kumaşın kullanıldığı kol bedene düşük modelde takılırken kol ağzına doğru genişleyerek giysiye hoş bir hava kazandırılmıştır. Oldukça dar ve beli kalın olan giysi, oyuncunun göğsünü olduğundan daha büyük

göstermektedir. Elbisenin üst bedeni gereğinden fazla uzundur. Bu nedenle belden yukarıda kalan kısımda katlar halinde potlukları görülmektedir. Elbisenin etek ve kol boylarının çok uzun olması nedeniyle oyuncu eteklerini toplamak zorunda kaldığından kollarını kolaylıkla kullanamamaktadır. Eldivenlerinin de oldukça büyük olması ergonomik hakimiyeti zorlaştırmaktadır. Başındaki ters taç, küpeler ve kırmızı saten eldiveninin üzerine takılan yüzük, bilezikte de olduğu gibi elmas taşlarla süslenmiştir.

3.6. Altıncı Bölüm “Hayat-ı Memat”

Altıncı bölümün kostümü pardösü, bluz, yelek ve harem pantolondan oluşmaktadır. Krem rengindeki dantel eldivenler dantel bluz ile hoş bir uyum içindedir. Pardösüde krem ve bordo renkli gabardin kumaşlar birlikte kullanılmıştır. Pardösünün genelinde krem renk kullanılırken yaka ve kol manşetinde bordo renk tercih edilmiştir. Kostümün tüm parçalarında kullanılan biyede de iki renk kullanılmıştır. Biyeler, kreme-bordo bordoya-krem eşleştirmesi yapılarak zıt şıklığı sağlamıştır. Kostümün genelinde kullanılan nakışlar çift kat şal yakanın, kol manşetleri ve kemer üzerinde de kullanılmıştır. Nakış ipliklerinin renkleri de zemin kumaş ile aynı renk olarak tercih edilmiştir. Takma kollar küçük pliler ile bedene oturtulmuştur.

Beline kadar açık olan pardösünün yakasından içerideki yelek ve bluz açıkça görülmektedir. Yaklaşık 15 cm genişliğindeki kemerin etrafı bordo biye ile çevrilmiş ve pardösünün beline üstten yerleştirilerek üzerine takılan bir kemer hissini yaratmıştır. Kemerin üzerinde ve eşit aralıklarla aşağı doğru devam eden şerit bantlı kapamalarda da bordo renk gabardin kumaş kullanılmıştır. Bantların üzerine açılan ilikler ve kullanılan düğmeler krem rengindedir. Ön kapamada kullanılan şerit bantlar, arkada belden başlayıp aşağı kadar inen yırtmacın üzerinde de görülmektedir. Pardösünün beli, bel pensi hizasına yerleştirilen ikişer açık pile ile toplanmıştır. Diz hizasına kadar uzanan pardösünün etek uçları oval olarak şekillenmektedir.

Yelek ve pardösüde kapama aracı olarak alttan delikli inci top düğmeler ve brit ilik kullanılmıştır. V yakalı yeleğin etek uçları da pardösünün etek uçlarına uyum sağlayacak şekilde oval formda tasarlanmıştır. Yeleğin bedene oturtulması kuplarla sağlanmıştır. İlik ceplerde kullanılan biyeler kostümün tamamında kurgulanan kontrastlık ilkesine uygun olarak bordo renktedir.

Hâkim yakalı bluz saten ve dantel kumaşları ile üretilmiştir. Bluzun bedeni ve kollarının üst kısmında saten, roba ile kolun alt kısmında ise dantel

kullanılmıştır. Fırfırlı kol uçları kolun bilekte lastik ile büzülmesiyle elde edilirken kullanılan dantel hoş bir döküm oluşturmaktadır.

Bu kostümde de dördüncü bölümde kullanılan şalvarımsı eteğe benzer bir giysi kullanılmıştır. Paça gibi oluşan kısımda yine alttan delikli krem renginde inci top düğmeler süs amaçlı kullanılmıştır. Bordo renkli şalvarımsı eteğin sağ önünde kullanılan kup ile eteğe bolluk kazandırılmıştır. İki renkli deri ayakkabı yine dördüncü bölümde kullanılan kostümün bir parçasıdır. Boncuklarla işlenmiş dantel çantada uzun zincirli sap kullanılmıştır. Uygun renkteki çiçek ve otrişle süslenen kaşe şapkada da kostümün genelinde tercih edilen biyeler kullanılmıştır. Bu bölümde gazeteci Esra, Peride kimliğiyle sırası ile 1917, 1918, 1942 ve 1919 yılları arasında aynı giysi ile dolaşmaktadır.

Kostüm oyuncunun omuzlarından oldukça büyüktür. Karakter dönemin (1918) oldukça zengin ve önemli bir kimliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dönemde seri üretim olmadığı için kişiye özel ısmarlama giysiler üretilmektedir. Burada beklenen karakterin oldukça şık kostümlerle desteklenmesidir. Oysa dizinin tamamında kullanılan tüm kostümlerin oldukça iyi tasarlanmış olan modellerinin oyuncunun beden formu ve ölçüleri ile uyumlu olmaması nedeniyle karakterin doğru ifade edilmesini güçleştirmektedir.

3.7. Yedinci Bölüm “Yüzleşme” ve Sekizinci Bölüm “Zenberek”

Yedinci ve sekizinci bölümlerde kullanılan kostüm dizinin son kostümüdür (Görsel 23-24). Kostüm, siyah krep kumaştan üretilen pardösü ile etek ve dantel bluzdan oluşmaktadır. Şal yakalı pardösünün boyu baldır hizasında sonlanmaktadır. Diğer kostümlerde olduğu gibi belde bir kemer ile kapamanın gerçekleştiği giyside etek uçları oval formdadır. Kol evinin etrafına dizilen ve kemerin her iki yanında ikişer adet yer alan parlak düğmeler ile giysiye şıklık kazandırılmıştır. Kollar büzgü ile kabartılarak bedene oturtulmuştur. Dirsekten başlayan yırtmacın etrafı aynı yaka etrafında da olduğu gibi siyah sutaşı ile süslenmiştir. Dar etek oldukça uzundur. Kare yaka dantel bluz krem renktedir. Kollardaki manşette alttan delikli inci top düğmeler kullanılmıştır. Kol uçları bol büzgülü fırfırla süslenmiştir.

Bordo renkli dantel eldiven ile boncuklarla püsküllerin oluşturulduğu bordo dantel çantanın sapı uzun zincirdir. Dördüncü bölümdeki kostüm

tamamlayıcı şapka bu kostümün de tamamlayıcı unsuru olarak kullanılmıştır. Ayakkabılar çift renklidir ve deridir. Boynundaki kolye, küpeler ve eldiven üzerine takılan yüzük yakut taşlarla bezenmiştir. Diğer kostümlerde olduğu gibi bu kostümün parçalarının da oyuncunun beden ölçülerine uygun olmaması karakterin güçlü olarak ifade edilmesini zorlaştırmaktadır. Tüm kostümlerde dış mekâna çıkarken genellikle ferace benzeri pardösü ve yaşmak ya da bone şapka kullanılmaktadır.

Sonuç

Başrollerinde Hazal Kaya, Selahattin Paşalı ve Tansu Biçer'in yer aldığı "Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizisi seyirciyle 3 Mart 2022'de buluşmuştur. Bu buluşmanın ardından dizinin aldığı övgüler, başarı kaynaklarının en büyüğünün set ve kostüm tasarımına gösterilen özen olduğunu ortaya koymuştur. Büyük bütçeli yapımların gerçekleştirilmesine olanak tanıyan Netflix yapımlarının genelinde olduğu gibi "Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizinde de zengin oyuncu kadrosu, anlamlı dekor ve kostümlerle İstanbul'un ruhu tam anlamıyla yansıtılmıştır. Özellikle dönem filmlerinde yer alan tüm oyuncuların alelade kıyafetler ile kamera karşısına geçmemeleri beklenmektedir. Tüm oyuncular için ilgili döneme ait kostüm ve aksesuarların tasarlanması, üretilmesi ve giydirilmesi gerekmektedir.

Bu filmin iki yönetmeninin yanında görüntü yönetmeni ve kostüm tasarımcısının da var olması yapıma gösterilen özeni göstermektedir. Özellikle dönem filmleri için kostüm ve dekor tasarımcılarının görev yapması şarttır. Filmlerin başrol oyuncular, seyirciyi temsil ettikleri rolün içine sokarak filmdeki anı yaşamlarına katkı sağlamaktadırlar. Kostüm, oyuncunun fiziksel görünümüne katkı sağlarken rol kabiliyeti ile birleşerek oyuncunun yücelmesine de imkân tanımaktadır. Oyuncunun kendi fiziksel görüntüsünün de kostüm ile daha iyi görünür hale getirilmesi kostüm tasarımcısının maharetleri ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle kostüm tasarımcısının giysi üretim teknikleri, kumaş çeşitleri, giysi formları, ilgili dönemin moda eğilimleri, vücut formları, renk ve ışık bilgisi, ilgili dönemin sosyo ekonomik koşullarından coğrafik yapısına kadar geniş yelpazede bilgi birikimine sahip olması beklenmektedir. Dizinin kostüm tasarımcısı Çevren Sarayoğlu'nun diziye ilişkin yaptığı tasarımlar incelendiğinde tasarımların ve oyuncu üzerindeki illüstrasyonların oldukça başarılı olduğu görülmektedir. Ancak oyuncunun kostümlü fotoğraflarında giysinin tasarımın dışında üretilmiş olduğu görülmektedir.

Filmin ana karakteri Peride zamanın zengin ve itibarlı bir kişinin kızıdır. Karakterin güçlü, dirayetli ve istediklerini yaptırabilen bir kimlik olması, oyuncunun postürü ve ergonomik giysilerinin de olmasını gerektirmektedir. Dolayısı ile o dönemde kendi vücuduna uygun ve onu daha iyi gösteren giysilere sahip olması beklenmektedir. Kostüm tasarımcıları kadar kostümü üretenlerin de tasarıma uygun nitelikli üretimler yapması gerekmektedir.

"Pera Palas'ta Gece Yarısı" dizindeki baş kadın karakterin vücut ölçülerinin genel itibarıyla gözden kaçırıldığı, hemen hemen bütün kostümlerin dar ve uzun geldiği görülmektedir. Ana uygun özel kostümlerin tasarlanıp kişiye özel üretimlerin yapılması gereken böyle çalışmalarda kişinin performansını arttıracak fiziksel ve ergonomik konfor sağlayacak tasarım ve üretimlerin gerçekleştirilmesi şarttır. Oyuncunun boyunu daha uzun gösterecek giysiler tasarlanması gerekirken, oyuncunun daha kısa görünmesini sağlayacak kostümler giydirilmiştir. Oyuncu sadece üçüncü bölümde yer alan altın pullu kabare kostümü ile oldukça iyi bir postür sergilemektedir. Çünkü buradaki kostümde enine hiçbir çizgi yer almamaktadır. Oysa diğer tüm kostümlerde yüksek belli ve geniş korsajlı kesimler yer almaktadır. Üst bedeni kısa olan bir kişi için belde, hatta göğüs altına kadar yükselen bir yerde enine bir kesimin olması görüntünün bölünmesine neden olmaktadır. Ayrıca eteklerin uzun olmasının da boyu olduğundan kısa göstermede önemli bir konu olduğu ne yazık ki gözden kaçmıştır.

Dönem filmlerinde kullanılan kostümlerden, tasvir edilen karakterin özelliklerini ifade etmesinin yanında ilgili dönemin moda eğilimlerinden izler taşıması da beklenmektedir. Filmin tüm bölümlerinde karakter 1918, 1919, 1920, 1942, 1995 ve 2022 yıllarına zamana seyahat etmektedir. Buseyahatler sırasında ilgili zamanın insanları ile de karşılaşmaktadır. 1918 -1920 yılları arasındaki seyahatlerde yılların yakın olması nedeni ile giysilerin formlarının ilgili zaman diliminde yadsınmaması normal karşılanacak bir durumdur ve bu bölümlerin kostümlerinin tasarlanmasında kolaylık sağlamaktadır. İlgili dönemlerin moda eğilimleri ile kostümlerin karşılaştırılması yapıldığında kostümlerin genel olarak detayları ile oldukça başarılı oldukları görülmektedir. Küçük baş aksesuarları, dar kesimli giysi formları, iki parçadan oluşan giysiler 1915'den sonra tüm dünyada olduğu gibi o dönemin İstanbul'unda da tercih edilmektedir. Ancak eteklerin boyları 1910'dan itibaren bileklere kadar kısalmıştır. Ancak filmin kostümlerinin genel başarısı için de olumsuz bir görüntü yaratan etek boylarının uzun olması moda eğilimleri açısından da olumsuz bir durumu ortaya koymaktadır.

Dizinin çekimlerinin uzun sürmesi, kostümlerin defalarca giyilmesi, eskimesi, kirlenmesi gibi birçok duruma karşı kostümlerin birden fazla kopyada üretilmesini gerektirmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken en önemli unsur giysinin her yerinin aynı şekilde çoğaltılmasıdır. Dizinin ikinci ve üçüncü bölümlerinde kullanılan siyah kostümün peş peşe gelen saniyelerinde farklı özelliklerdeki kostümlerin kullanıldığı görülmektedir. Üçüncü bölümün 8:22 ile 8:23'üncü saniyelerindeki görüntülerinde giysinin özellikle yaka kısımları farklıdır. Diziyi dikkatle izleyen her seyircinin rahatlıkla fark edebileceği bu farklılığın gözden kaçmamasını sağlayacak onca kişinin görev yaptığı bir dizi için oldukça şanssız bir durumdur.

Genel itibarıyla başarılı bir kostüm çalışmasının gerçekleştirildiği Pera Palas'ta Gece Yarısı dizisinin moda, kostüm ve film konularında çalışma yapacak kişilere anlamlı bir örnek olacağı düşünülmektedir.

Yararlanılan Kaynaklar

- Ayan, Z. "Tarihî Bir Otelin tarihi". <https://openaccess.marmara.edu.tr/server/api/core/bitstreams/6edfdb8a-e243-467f-886a-0d65fe8ebf56/content>
- Bug, P. (2020). "An Introductory Viewpoint to Fashion and Film". Fashion and Film. Springer Singapore. s.1-6
- Çepni, T. (2019). Moda Tasarımının Güncel Akımlara ve Geleceğe Yönelik Hareketlere Etkileri, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekstil Tasarımı Anasanat Dalı, Tekstil ve Moda Tasarımı Sanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çeliksap, S. (2015). Giyim ve Modanın Kısa Öyküsü. İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 1(1), 157-164.
- Güzel, S., & Zor, S. D. (2021). "2000 Yılı Sonrası Türk Bilim Kurgu Filmlerindeki Kostümlerin Göstergebilimsel Analizi: "Gora"- "Arog"- "Arif V 216" Filmleri Örneği", Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD), 7(2), 98-119.
- Hakikatler, O. (1991). Pera Palas'ın Tarihi ve Konukları
- Landis, D. N. (2012). Filmcraft: Costume Design, First published in the UK in 2012 by, Ilex Press.
- Nance, D. R. (2009). An Analysis of Fashion and Costume Design Processes, North Carolina State University Textile and Apparel, Technology and Management, North Carolina.
- Öndoğan, Z., ÖNDOĞAN N. (2021). "Moda ve Marka", İKSAD Yayınevi, Ankara.
- Ümit, S. A. R. I., & SANCAKLI, P. (2020). "Küreselleşmenin Dijital Platformların İçerik Tanıtımına Etkisi: Netflix Örneği", Erciyes İletişim Dergisi, 7(1), 243-260.

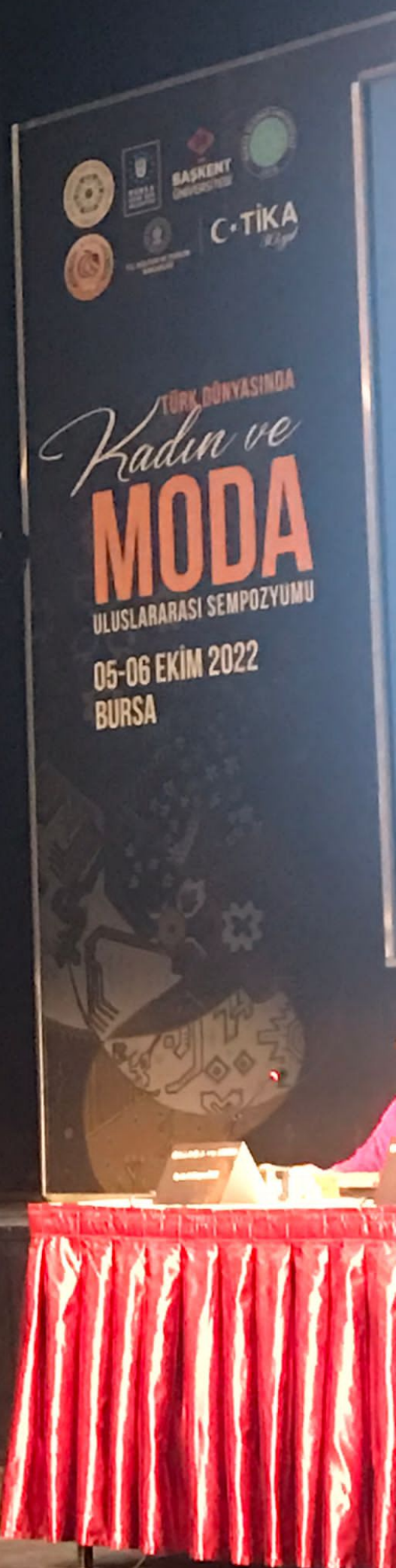
Ziaei, M. (2014). 20. Yüzyılda Hollywood Sinemasının Modaya Etkisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

URL 1: <https://sozluk.gov.tr/>.

URL 2: Anonim (2022). "Pera Palas'ta Gece Yarısı Dizi Ayrıntıları ve Dönemin İstanbul'u", <https://www.cumhuriyet.com.tr/galeri/pera-palasta-gece-yarisi-dizi-ayrintilari-ve-donemin-istanbulu-1914360/2> Erişim Tarihi: 08.09.2022.

Görsel Kaynakça

- Görsel 1-2: Landis, D. N. (2012). Filmcraft: Costume Design, First published in the UK in 2012 by, Ilex Press.60-61
- Görsel 3: <https://perapalace.com> Erişim Tarihi:10.09.2022
- Görsel 4-5-6: <http://bloshka.info/2018/02/28/1910s-of-fashion/> Erişim Tarihi:10.09.2022
- Görsel 7: 2022(<https://listelist.com/pera-palasta-gece-yarisi-konusu-ve-oyunculari/> Erişim Tarihi:11.09.2022
- Görsel 8: <https://www.alem.com.tr/dizi-film/pera-palasta-gece-yarisi-dizisi-incelemesi-1077583> Erişim Tarihi:11.09.2022
- Görsel 9: <https://listelist.com/pera-palasta-gece-yarisi-konusu-ve-oyunculari/> Erişim Tarihi:11.09.2022
- Görsel 10-13-14-15: Çevren Sarayoglu'nun Instagram sayfasından alınmıştır.
- Görsel 11: <https://shiftdelete.net/pera-palas-ta-gece-yarisi-cikis-tarihi-hakinda-ipucu> Erişim Tarihi:11.09.2022
- Görsel 12: <https://www.alem.com.tr/dizi-film/pera-palasta-gece-yarisi-dizisi-incelemesi-1077583> Erişim Tarihi:11.09.2022
- Görsel 16-17: <https://onedio.com/haber/pera-palas-ta-gece-yarisi-ne-zaman-basliyor-pera-palas-ta-gece-yarisi-konusu-nedir-oyunculari-kimler-1050754> Erişim Tarihi:10.09.2022
- Görsel 18: <https://www.cumhuriyet.com.tr/yasam/hazal-kaya-basrolde-ataturk-konulu-pera-palasta-gece-yarisi-dizisinden-yeni-fragman-1908497>Erişim Tarihi:10.09.2022
- Görsel 19-20-23: Çevren Sarayoglu'nun Instagram sayfasından alınmıştır.
- Görsel 22: <https://www.trhaber.com/sinema-dizi/pera-palas-ta-gece-yarisi-dizisi-uyarlama-mi-pera-palas-ta-h36502.html> Erişim Tarihi:12.09.2022
- Görsel 23: <https://www.mynet.com/pera-palas-ta-gece-yarisi-peride-gercek-mi-pera-palas-ta-gece-yarisi-peride-kimdir-390647-mymagazin> Erişim Tarihi: 116.09.2022
- Görsel 24: <https://shiftdelete.net/pera-palas-ta-gece-yarisi-cikis-tarihi-hakinda-ipucu> Erişim Tarihi:13.09.2022

C-TİKA

TÜRK DÜNYASINDA
Kadın ve
MODA
ULUSLARARASI SEMPOZYUMU
05-06 EKİM 2022
BURSA

BEKİNTİ
C-TİKA

TÜRK DÜNYASININ
din ve
ODA
ARASI SEMPOZYUMU
EKİM 2022

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

"PERA PALASTA GECE YARISI" ADLI TÜRK
DİZİSİNDEKİ KADIN KARAKTERLERİN KOSTÜM
ANALİZİ

Doç.Dr. Çimen BAYBUT
Prof.Dr. Nuriye İŞGÖREN, Dr. Deniz ÖZNAZ,
Doç.Dr. Ayşe KAR BÜYÜKPEHLİVAN

5.10.2022

BURSA

"PERA PALAS'TA GECE YARISI" ADLI TÜRK DİZİSİNDEKİ KADIN KARAKTERLERİN KOSTÜM ANALİZLERİ

3.2. İkinci Bölüm- Kökler

İkinci bölümün ilk kostümü Esra'nın Peride kimliği ile giydiği ilk kostümdür.

Bu kostümde de diğer bölümlerdeki kostümler gibi yüksek belli ve geniş korsajlı bir kesim yer almaktadır.

"Türk Dünyasında Kadın ve Moda" 05-06 Ekim 2022, BURSA

BURSA
Türk Dünyasında Kadın ve Moda

Logo of Bursa University of Applied Sciences (BURSA Uygulamalı Bilimler Üniversitesi) and Bursa City Council (BURSA Şehir Kuruluna) are visible at the top left.

BURSA
Türk Dünyası Kültür Başkentü

TÜRK DÜNYASINDA
Kadın ve
MODA
ULUSLARARASI SEMPOZYUMU
05-06 EKİM 2022

BURSA
Türk Dünyası Kültür Başkentü

